

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . . . K 28.—
za en mesec . . . " 2.20
za Nemčijo celoletno . . . " 29.—
za ostalo inozemstvo . . . " 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec . . . " 2.—
V upravi prejema mesečno . . . 1.70

Sobotni izdaja:

za celo leto . . . " 7.—
za Nemčijo celoletno . . . " 9.—
za ostalo inozemstvo . . . " 12.—

SLOVENEK

Inzerati:

Enostolpna pettivrsta (72 mm):
za enkrat . . . po 15 v
za dvakrat . . . " 13 "
za trikrat . . . " 10 "
za večkrat primeren popust.

Poročna oznaka, zahvale, osmrtnice itd.:
enostolpna pettivrsta po 18 vin.

Poslano:

enostolpna pettivrsta po 30 vin.

Izhaja vsak dan, izvenški ne-
delje in praznike, ob 5. uri pop.
Redna letna priloga Vozni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upravniškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

Otvoritev Društvenega doma z
mladinskim taborom v Št. Janžu.

Včeraj se je vršila v Št. Janžu na Dolenjskem krasna slovesnost — blagoslovljenje Društvenega doma z mladinskim taborom in javnim shodom. Društveni dom v Št. Janžu je novo zidana dvorana z odrom za predstave. V kratkem času se razvitaajoče društvene organizacije. Šent Janž je bil slovesno okrašen z mlaji in zastavami. V soboto zvečer so zažareli množični kresovi po gorah in gričih, streli in rakete so naznanjale daleč na okoli, da se pripravljajo Št. Janž za slavnostni dan. Dotlej deževno vreme se je izpremenilo, in v nedeljo se je vršila slavnost ob najlepšem vremenu.

Dopoldne so prikoralaki »Orli« in »Bogomile« v dolgi vrsti k službi božji. Igrala je radeška orlovska godba. Cerkevni govor je govoril dr. Lampe, ki je kazal na organizirane napore protikršćanskega kulturno-bojnega svobodomiselnosti, proti katerim se organizirajo krščanska društva, ki je med njimi najlepši cvet naša mladinska organizacija. Po sv. maši je dr. Lampe blagoslovil Društveni dom.

Ogromno ljudstva je prišlo ob blizu in daleč. Takega dne še ni videl Šent Janž. Popoldne je bil javni shod. Med gozdičem okinčanih mlajev sta bila postavljena drug drugemu nasproti dva z venc in zastavami okrašena odra: eden za predsedstvo in govornike, drugi za godbo in pevce. Shod je otvoril župnik Ludovik Bajec, ki je pozdravil deželna odbornika dr. Lampe in dr. Pegana, c. kr. okrajnega glavarja dr. Mathiasa, viteza pl. Gutmannsthal, gg. duhovnike iz raznih župnij, »Orle«, »Bogomile« in vse udeležence te krasne slavnosti, ki priča kako mišljenje živi v šentjanski župniji. Predsedstvo prevzame nato »Orlov« brat Koba. V imenu šentjanskih »Orlov« govori brat Erman.

V imenu deklishe organizacije »Bogomile« govori gospodična Flajsava, ki kliče, da mora v sedanjem času tudi žensko v boj za pošteno stvar, zlasti proti gnusnemu liberalnemu časopisu. »Slišale smo, da bo sedaj liberalna stranka kikiž oblekla. Me dekleta pa odločno protestiramo proti temu, ker naše pošteno oblačilo je predobro za tako stranko. Za liberalce bi bila kvečjemu kaka stara vatranka.« (Burna veselost.)

Dr. Lampe je govoril o pomenu raznih novih deželnih zakonov in sklepov za kmečki stan in je pokazal, kako naši kmečki poslanci S. L. S. zvesto izpolnjujejo, kar so obljubili svojim volilcem. Novi Društveni dom pa bodi središče vsega javnega življenja. Tam naj zborujejo razne organizacije, tam se naj ljudstvo izobražuje in posvetuje, od tam se naj njihovi sklepi in želje pošiljajo na poslance, da bomo delali v složenem sporazumu za boljšo bodočnost našega ljudstva.

Dr. Pegana je nato zdel liberalce in pokazal njihovo lažnivost in hinavščino na raznih zgledih. Ker je prišel liberalno omiko na shod predstavljati neki pijanec »naprednjak«, je imel dr. Pegana tem lažjo nalogo, da je slekel liberalcem še tisto »vatranko«, ki jim jo je predgovornica pustila. Bilo je zabavno in poučno.

V imenu Trebanjcev je govoril brat Pevec, ki je vzpodbujal brate, da se naj ne zmenijo za psovke sirovih in neumnih nasprotnikov, ampak naj brez straha gredo dalje svojo pošteno pot. Ko je govoril še načelnik »Orlov« brat Jeločnik iz Ljubljane in je dr. Lampe povabil vse ljudstvo, naj se v velikem številu udeleži katoškega shoda v Ljubljani, je predsednik Koba zaključil lepo zborovanje.

Med zborovanjem in pri prosti zabavi je igrala radeška godba, nastopil je vrlo izvežbani, res vzorni dekliski zbor, poleg njega še moški in mešani zbor. Vrle Bogomile v svojih lepih dolenjskih nošah so pa z neumorno postrežbo še posebno pripomogle, da se je slavnost tako krasno izvršila.

Druga balkanska vojska.

BULGARSKA ZMAGA PRI KRIVOLAKU.

BULGARSKO SITUACIJSKO POROČILO.

Sofija, 4. julija. (Agence Telegraphique Bulgare.) Danes ob 4. uri popoldne so Bulgari obkolili srbsko timoško divizijo pri Krivolaku in jo po obupnem odporu popolnoma porazili. Srbska glavna armada je poraz timoške divizije morala iz hribov Sv. Nikolaja gledati, ne da bi mogla vmes poseči.

Dunaj, 5. julija. »Neue Freie Presse« poroča iz Sofije, da so Bulgari pri Krivolaku po površnem računu vjeli 4000 vojakov in 35 častnikov ter zaplenili 27 topov. Timoška divizija je bila namenjena za napad na bulgarski centrum pri Stipu. Tedaj je prišla Bulgarom na pomoč divizija generala Ivanova, ki stoji pri Dvimnu proti Grkom, in posegla odločilno v boj.

Sofija, 6. julija. »Agence Telegraphique Bulgare« poroča: Generalni štab je bil sinoči obveščen, da seznam pri Krivolaku zaplenjenih vojnih trofej in vojnih vjetnikov še ni sestavljen. Fronta bulgarske brigade, ki operira proti drugim postojankam timoške divizije, je do 7. zvečer zaplenila še 19 brzostrelnih topov in 2 mitraljezi. V okolici Dragova so Bulgari zarubili tren dveh srbskih polkov z vso prtljago in vjeli 400 Srbov.

Sofija, 6. julija. »Agence Telegraphique Bulgare« poroča: Brigada, ki je podvzela odločilen napad na srbske postojanke, si je zelo veliko vojnih trofej priborila, a natančen seznam še ni sestavljen. Po dozdaj znanih poročilih je od srbske timoške divizije bilo dozdaj vjetih 35 častnikov in 4000 vojakov, zaplenjenih pa 27 brzostrelnih topov, 6 strojnih pušk in tren dveh polkov.

Sofija, 5. julija. Med Kratovo in Kočano je prišlo vnovič do hudih bojov. Bulgari so srbske napade popolnoma odbili. Gre se za srbsko moravsko divizijo, ki je popolnoma odrezana.

Sofija, 6. julija. Srbsko timoško divizijo je bulgarska brigada pod poveljstvom generala Ivanova prisilila, da je položila orožje. General Ivanov je hitel z 9 bataljoni iz Strumnice proti Demir Argu, kjer je zadel na prve čete timoške divizije, ki so se, obstreljevalne na krilu in od zadaj, umikale na glavno cesto, ki vodi v Krivolak. V brzem maršu je medtem prihitelo iz Stipa in iz Radovišta 5 bulgarskih bataljonov, tako da so bili Srbi obstreljevani od treh strani. Bulgarski prostovoljni četaši so pričeli prodirati proti Svetemu Nikolaju, tako da je ostala Srbom za umikanje prosta le še pot proti Velesu. Ko so nato na Čajko Planino pripeljali bulgarske topove, ki so pričeli sipati uničujoč ogenj na Krivolak, je položila timoška divizija orožje. 3000 mož je bežalo proti Negotinu, ostanek so Bulgari razkropili. Ker so Bulgari tako zajeli in vjeli desno srbsko krilo, je bil srbski glavni stan prisiljen, da je ukazal srbskemu glavnemu zboru pri Kočani, se umakniti čez Nemanjški proti Sveti Konjari na pčinsko črto, kjer zdaj Srbi v močnih postojankah prodirajočim Bulgarom na vzhodnem robu Ovčjega polja ponujajo odločilno bitko. Središče srbskih postojank se nahaja v Hadžilarju, kjer koncentrirajo čez Skopje vse razpoložljive čete.

Sofija, 5. julija. Bulgarske čete prodirajo iz Trna južno od Pirota zmagovito proti Vranji ob Moravi. Bulgar-

ska ofenziva ima namen prijeti srbsko glavno armado na Ovčjem polju v hrbtu.

SRBSKA ZMAGA PRI KOČANAH.
SRBSKO SITUACIJSKO POROČILO.

Belgrad, 5. julija. V petek so Bulgari napadli srbske pozicije na stari meji, in sicer pri Rutari Mogili blizu Zaječara, v soboto pa so skušali vdreti pri Sv. Nikolaju severno od Pirota. Oba napada sta bila odbita in Bulgari vrženi nazaj na njihov teritorij. — Iz Skoplja se javlja, da se boji nadaljujejo na vsi črti ugodno za Srbe. V petek se je nadaljevala borba pri Rujnu na meji vrh osegovske planine. Bulgarski napadi so bili odbiti. Okoli Stipa, ki je porušen, vsled česar so operacije na obeh straneh otežkočene, se vodijo dalje manjši boji. Okoli Kočane srbske čete preganjajo sovražnika, ki se umika v redu samo z enim delom svoje armade, dočim z večjim delom beži v popolnem neredu, ostavljajoč velik plen, proti Plaskavici planini. Od začetka sem se vodijo velike bitke pri Krivolaku južno od Stipa. Na Vardaru so bili Bulgari odbiti ter zato od četrtka dalje skušajo čez Krivolak z vso silo prodirati, da bi prešli Vardar. Srbske čete napade hrabro odbijajo. — Glasom tega je strategična situacija sedaj sledeča: Centrum Bulgarov pri Stipu je vržen nazaj na svoje prejšnje pozicije ter potisnjen proti obronkom Plaskavice; desno bulgarsko krilo pri Kočanah je razbito in se naglo umika, preganjano od Srbov. Bitka na tem krilu se je za Bulgare katastrofalno končala. Bulgarsko levo krilo, kateremu so prišle na pomoč čete proti Solunu operirajočega generala Ivanova iz Strumice, skuša ustaviti srbsko armado, da bi Srbi ne obšli bulgarskega centra pri Stipu, in predreti vardarsko črto. Velika bitka se nahaja torej v tretji fazi in se nadaljuje z vso ljutostjo. Grki vežejo na jugu bulgarsko zvezo vojsko med Doirunom in Strumico. Napredovanje Srbov na osegovski planini veže bulgarsko kusten-dilsko vojsko. Odločitev na vsi črti se ni padla, a se kmalu pričakuje. Tako Srbi kakor Bulgari se silno junaško bijejo, izgube so uprav strahovite, posebno se odlikujejo Črnogorci.

Belgrad, 5. julija. Srbski tiskovni urad poroča: Bulgarske čete, ki so bile po dvadnevem boju porazene, so se morale umakniti na desni breg Bregalnice in Zletova. Desno krilo in sedma rilska divizija, ki je bila popolnoma porazena, se je utaborila na bregovih obeh rek in hotela iznenada napasti naše čete. Prišlo je do krvavega boja. Bulgari so se obupno branili, vendar pa niso mogli vzdržati naskoka naših čet. Po peturnem boju je bilo desno bulgarsko krilo, obstoječe iz 50 bataljonov s 120 topovi, popolnoma porazeno in razbito. Glavno pozicijo, Rajčevo brdo, so zavzeli Srbi z bajonetnim naskokom. Bulgarom je stalo nasproti 36.000 Srbov in 6000 Črnogorcev pod poveljstvom prestolonaslednika Aleksandra. Naše čete so dobile velik plen in zajele mnogo Bulgarov.

Belgrad, 5. julija. Bulgarske izgube pri Rajčanu znašajo 20.000 mrtvih in ranjenih. Bojev se je udeleževal tudi prestolonaslednik Aleksander.

Belgrad, 5. julija. Število ranjenec na srbski strani se čeni na 10.000.

Belgrad, 6. julija. Srbska kavalarija je v zasledovanju Bulgarov vkorkala danes dopoldne ob 10. uri v Kočane.

Belgrad, 6. julija. (Oficijelno.) Srbska armada je na desnem krilu Bulgarov, ki je vrženo čez Bregalnico nazaj, odločno zmagala in velik plen napravila. Pri Krivolaku Bulgari niso dosegli znatnega uspeha in se niso nebe-ue važne pozicije polastili.

VPADI BULGAROV V SRBIJO.

Beigrad, 5. julija. (Kor.) Uradno se poroča: Včeraj ob pol osmih zjutraj so Bulgari napadli našo staro mejo pri Sv. Nikolaju. Izid boja je dosedaj še neznan.

Sofija, 5. julija. Bulgarski generalni štab je odredil, da naj se del bulgarske armade ob stari srbski meji pomakne na jug in skuša udariti na srbsko jedro pri Krivi Palanki in onemogočiti vsako srbsko ofenzivo proti Sofiji. Bulgarske čete skušajo prodreti proti Vranji. Na severu so Bulgari prekoračili srbsko mejo in udarili na Zaječar, a so bili pregnani. Poznejše vesti zatrjujejo, da se Bulgari zopet nahajajo pri Zaječaru in da se vrše tam sedaj jako hudi boji.

GRŠKI USPEHI.

Atene, 5. julija. »Agence d'Athènes« poroča: Šef generalnega štaba Dusanis je brzojavil ministrskemu predsedniku Venizelosu: Po splošnem napadu naših divizij se je danes ob 3. uri 45 minut popoldne sovražnik umaknil iz svojih pozicij pri Ligovanu in Lagani. Naše čete so ga zasledovale.

Atene, 5. julija. Iz glavnega grškega stana se poroča: Boj za Kilkis pomeni junaški čin grškega orožja. Bulgarske čete so bile po številu enako močne kakor grške in so obstojale iz 24 bataljonov, eno brigade in 17 samostojnih oddelkov. Kljub temu so Grki naskočili sovražnika in ga pregnali iz dobro utrjenih pozicij, kjer so bili tudi oblegovalni topovi. Enako hrabro so se borile naše čete tudi na vzhodni in zapadni fronti. Na več krajih je bil sovražnik v veliki premoči. Postavil nam je namreč nasproti štiri popolne divizije in eno brigado.

Solun, 5. julija. Preden so Bulgari Djevdjeli zapustili, so razstrelili most čez Malo Reko, a ta prometna ovira se lahko popravi. Zdaj se na ukaz vodstva grške armade pregleduje železniška proga Djevdjeli — Demirkipu, da se prej ko mogoče zopet uvede promet. Strogo se nadzoruje tudi železniška proga med Vodeno in Lerinom, kjer se nahaja veliko bulgarskih četašev. Nadzoruje se strogo tudi železniška proga Solun — Bitolj. Srbskih vojakov v Bitolju in okolici ni, a ustanovila se je povsodi milica.

Solun, 5. julija. Solunsko prebivalstvo tekmuje v preskrbi številnih ranjencev. S kolodvorska vozijo ranjence v bolnišnice električna poulična železnica, sanitetni vozovi in avtomobili. Veliko sol in javnih zavodov so izpremenili v bolnišnice. Danes sta pripluli dve bolniški ladji, da prepeljeta ranjence na Grško. Kralj Konstantin je bival ob bojih na železniški postaji Sarigöl, s katere vodi cesta v Milkiž. Poleg drugih grških častnikov je padlo več polkovnih in bataljonskih poveljnikov.

GRKI ZASEDLI DOJRAN.

Atene, 6. julija. (Agence d'Athènes.) Grške čete so sinoči zasedle Dojran. — 150 bulgarskih vojakov, ki so se zaprli v bulgarskem samostanu Zo-grafu na gori Athos, je bilo po hudem odporu vjetih.

BULGARI ZAVZELI KILKIŠ.

Sofija, 5. julija. Iz glavnega stana se poroča, da so Bulgari Kilkis zopet osvojili. (Ker je nemogoče, da bi obenem Bulgari zavzeli Kilkis, Grki pa Dojran, je ena ali druga vest absolutno neresnična.)

GRŠKA BLOKADA.

Atene, 6. julija. Grška vlada je proglasila blokado od Enosa do izliva Strume.

PRASKE NA RAZLIČNIH KRAJIH.

Belgrad, 6. julija. Srbski tiskovni urad poroča: Po bojih na gori Rajčev brdo, kjer je bilo razbito desno krilo četrtne bulgarske armade, so naše čete zgrabile prostovoljni zbor generala Geneva, ki je podpiral skrajne oddelke desnega krila bulgarske vojske na liniji Kitka—Kriška. Včeraj ob 4. uri popoldne so zavzele naše čete goro Kitka v naskoku. Razpršene prostovoljske čete so bežale v največjem neredu proti stari bulgarski meji.

Sofija, 6. julija. (Oficijelno.) Ker je srbska armada z velikimi oddelki prešla na bulgarsko ozemlje, je bulgarska armada dobila povelje za primerno protiakcijo. Včeraj je ena bulgarska kolona vrgla šest bulgarskih bataljонов pri prelazu Sv. Nikolaja nazaj, jih zasledovala in zaplenila šest topov. En srbski oddelek, ki je pri Patarici mejo prekoračil, je bil vržen nazaj in pri tem 200 mož izgubil. Mnogo vojakov in konj je padlo v roke Bulgarom. — Jugovzhodno od Štipa so Bulgari dva napada Srbov z velikimi izgubami za slednje odbili. 22 manjših srbskih oddelkov je vdrl v vas Gornje Kamenno, jo oplnilo in več žena in deklet v gore odvedlo. — Ob timoški strani so Bulgari premagali srbsko kolono, zaplenili pet topov, 16 municijskih vozov, 2 mitraljezi in 100 transportnih vozov.

DIPLOMATSKA ZVEZA MED BULGARJO IN GRČIJO PREKINJENA.

Sofija, 5. julija. Ker je grški poslanik Pamas odpotoval, je bulgarska vlada svojemu poslaniku v Atenah, Hadži Miševu, naročila, naj Atene zapusti in izroči arhiv varstvo ruskemu poslaniku, kar se je tudi zgodilo.

Atene, 5. julija. Bulgarski poslanik Hadži Mišev je danes s poslaniškim osebjem odpotoval iz Aten.

PORTA SE GIBLJE.

Carigrad, 5. julija. Oficijozno se poroča, da želi Porta zavzeti nevtralnost stališče, a naglašja se, da boj med zavzezniki zelo razburja turško javno mnenje in armado, vsled česar bo težavno krotiti armado, če se Turčiji ne priznajo upravičene njene pravice.

Berolin, 6. julija. »Berliner Tageblatt« objavljaj razgovor s turškim poslanikom v Berlinu, Mahmud Muktar pašo. Turški poslanik med drugim izjavlja, da nič ne ve o tem, da bi Turki proglasili nevtralnost, če Bulgarija opusti svojo zahtevo po vojni odškodnini. »Nasprotujem nevtralnosti«, je poslanik izjavil. »Le na strani sovražnikov Bulgarije si moremo zopet priboriti velik del odrinskega vilajeta, pač je pa izključena zopetna osvojitve trdnjave Odrin.« Na vprašanje, če bi se velesile uprle takemu postopanju, je poslanik odgovoril: »Velesil ni, marveč sta le dve skupini velesil, ki delujeta v dveh nasprotujočih si smereh in je zato učinek enak ničli. Ena sama velesila bi nam to zabranila, to bi pa mogla biti le Rusija.«

Carigrad, 5. julija. Nekdanji poveljnik v Janini, turški polkovnik Vebih bej, ki je bival na Grškem, je nedavno došel v Carigrad. Vehib bej dela za turško-grško sporazumljenje.

ZOPETEN DOKAZ, KDO JE PRVI ZAČEL VOJSKO.

Sofija, 5. julija. (Agence telegraf. bulg.) Ukaz za napad na Srbe in Grke, o katerem poročajo srbski listi, da se je našel pri 31. bulgarskem polku, ni bil nikoli dan in je vsled tega le mogoče, da je potrjen.

Belgrad, 6. julija. Srbski brzojavni urad poroča: Po boju na griču 650 se je našel dnevnik bulgarskega podpornika Georgova. Dnevnik pričinja s sledečimi besedami: Dne 16. junija (po starem koledarju) ob pol 9. uri zvečer nam je bilo telefonično naročeno, da se prično vojne operacije proti Srbom in Grkom. 17. junija (stari koledar) ob 3. uri zjutraj. Dne 16. junija ob 11. uri popoldne je došlo pismeno povelje. Ta dnevnik, ki se hrani v arhivu srbskega generalnega štaba kakor tudi v arhivu 31. bulgarskega polka najdeno povelje dokazuje, da so bili bulgarski napadi premišljeni in pripravljeni ob času, ko so Bulgari poročali, kakor da hočejo doseči mirno rešitev spora.

SKRIVNOSTNO VEDENJE RUMUNJE.

Bukarešt, 5. julija. Rumunska vlada je sprejela ponudbo Bulgarije, da odstopi ozemlje Tutukan—Balčik, zahteva pa pred vsem, da ji da Bulgarija garancij, da nova vojska na Bal-

kanu ne bo ravnotežja sil tako zmotila, da bi bilo v kvar Rumuniji.

Bukarešt, 6. julija. »Universal« poroča: Šanse, da se Rumunija z Bulgarijo mirno poravnava, se od včeraj slabše presoja. Ni dvoma, da se dr. Danev vsled tajnega prigovarjanja ruskega poslanika Nehludova v Sofiji upira popolnoma ugoditi rumunskim zahtevam.

Bukarešt, 6. julija. Došla je semkaj ambulanca indijskega polumescia.

Bukarešt, 6. julija. Vojni minister je pozval metropolita, naj se iz vsakega okraja odpošljejo k armadi trije duhovniki kot vojni propovedniki.

Bukarešt, 6. julija. V ponedeljek se pripelje z avtomobilom čez Predeal pod vodstvom bivšega ministrskega predsednika Theotokisa grško odposlaništvo, da uradno javi rumunskemu kralju, da je grški prestol zasedel kralj Konstantin.

Bukarešt, 6. julija. Posledice mobilizacije na javno in zasebno življenje se že kažejo. Ker primanjkuje osebja, manjše uprave in banke zapirajo pisarne. Časopiši omejujejo svoje izdaje na dve strani, ker primanjkuje stavcev in papirja, ki se ne more dovažati, ker je železniški promet ustavljen. Poizkusom nekaterih trgovcev cene živil dvigniti, se je upro občinstvo, ki je neko trgovino razdajalo. Trgovinski minister sklicuje v ponedeljek predsednike trgovskih zbornic, da se z njimi posvetuje, kako preprečiti draginjo živil.

DROBNE VESTI.

Dunaj, 9. julija. Prestolonaslednik Franc Ferdinand se je vrnil na Dunaj, kar se spravlja v zvezo z balkanskim položajem.

Kolin, 5. julija. Nemška diplomacija izjavlja, da so velesile že edine, da se v novo balkansko vojsko ne bodo vmešavale.

Peterburg, 5. julija. Car ni balkanskim vladarjem poslal nobene depeše. — Rusija ni pri velesilah intervenirala, naj bi velesile skušale spor na Balkanu s posredovanjem mirno rešiti.

Dunaj, 6. julija. (Korespondenčni urad.) Poročila srbskih listov, da se nahajajo v sedanjih vojski avstro-ogrski častniki v bulgarski armadi, so izmišljena.

Sofija, 5. julija. Danes je došel prvi transport srbskih vojni vjetnikov, med katerimi se nahaja tudi en major.

Bukarešt, 5. julija. Kraljica, ki pride najbrže jutri v Bukarešt, prevzame najbrže, kakor v zadnji vojski, vodstvo Rdečega križa. Prestolonaslednica v zvezi z drugimi damami najbrže organizira službo Rdečega križa v provinci.

Ruščuk, 5. julija. Tukajšnji rumunski konzul je bil od množice napaden. Konzulat straži bulgarska policija.

Bukarešt, 5. julija. Vodja liberalne stranke Bratianu je kralju svetoval, naj sestavi ministrstvo iz vseh strank. Položaj je zelo resen. Na poziv vojnega ministrstva se je oglasilo veliko prostovoljcev.

Atene, 6. julija. Pred zavzetjem Doirana so Bulgari ranjenega grškega podpornika Markantonakisa in več vojakov strahovito razmesarili.

× × ×

Zadnje vesti.**SRBSKA VLADA PREKINILA DIPLOMATSKO ZVEZO Z BULGARJO.**

(Posebno poročilo »Slovenca«.)

Belgrad, 6. julija. Danes dopoldne je srbska vlada naznanila bulgarski in poslaniku Toševu, da smatra z ozirom na zahrbtno bulgarske napade, ki dokazujejo sovražnost, zvezno in prijateljsko pogodbo za raztrgano in prekinjeno diplomatsko zvezo. Tošev odpotuje nočjo ali pa jutri zjutraj.

WAGNEREJEVO POROČILO O VELIKEM SRBSKEM PORAZU.

Dunaj, 6. julija. »Reichspost« poroča v posebni izdaji iz Sofije: Vsled bulgarske protiofenzive od Deslinice sem so bili srbski polki št. 3, 4 in 11 popolnoma uničeni. Od 15.000 mož srbske timoške divizije je vsled obkoljenja padlo 11.000 mož in je le 4000 ostalo pri življenju. Od zapada in vzhoda ogrožena srbska armada se je začela umikati in obstoja nevarnost, da bo v dolnji dolini Morave odrezana. Poročila o srbski zmagi pri Kočanah so napačna.

Sofija, 6. julija. Bulgarska brzojavna agentura izjavlja, da je poročilo o porazu 7. bulgarske divizije (rilska na črti Štip—Kočane) neresnično. Res je le, da so Srbi en makedonski prostovoljni zbor napadli, a je napad bil odbit, Srbi hočejo le prikriti svoj veliki poraz pri Krivolaku.

SRBSKO POROČILO O NEUSPEHU PRI KRIVOLAKU.

(Posebno poročilo »Slovenca«.)

Belgrad, 6. julija. Sofijske vesti o porazu srbske armade in zarobljenju

timoške divizije pri Krivolaku so absolutno netočne in nemogoče ter pretirane. Srbske pozicije pri Krivolaku so v petdnevem boju branile srbske sile, in sicer samo en regularni polk in 5000 prostovoljcev, večinoma turških arnavtskih prostovoljcev. Te čete so Bulgari, ki so navalili s celo divizijo, potisnili v smeri od Štipa z njihovih pozicij, a samo za 6 km. Srbom je poslana pomoč. Bulgari bodo morali zapustiti nevzdržljive postojanke.

Belgrad, 6. julija. Glasom tukajšnjih zardil so bulgarski napadi na Krivolak samo sekundarnega pomena. Reklamni poizkusi s ceneni uspehi ne izpremenijo situacije. Napadi na staro mejo, zlasti pri Pirotu in Zaječaru so vsled močne brambe in utrdbe brezuspešni.

SRBI ZOPET ZAVZELI KRIVOLAK.

Belgrad, 6. julija. (Oficijelno.) Srbske čete so Krivolak Bulgarom zopet iztrgali in sovražnika zagnali nazaj.

POROČILO SRBSKEGA VRHOVNEGA POVELJSTVA.

(Posebno poročilo »Slovenca«.)

Belgrad, 6. julija. Z vrhovnega poveljstva se je nočjo zvečer naznanilo: Splošen položaj na vseh važnih frontah je odločen. Operacije povoljno napredujejo, ker so pa še v teku, se podrobnosti še ne morejo objaviti.

ZASEDENJE KOČAN.

(Posebno poročilo »Slovenca«.)

Belgrad, 6. julija. Danes dopoldne ob 10. uri 50 minut so srbske čete s kavalerijo na čelu zasedle mesto Kočane, katero so z utrjenih postojank, stoječih tik pred mestom, branile bulgarske čete, ki so krile umikanje ostankov rilske in preslavske divizije. Sedaj je ves teritorij od Kočan do Bregalnice v srbskih rokah.

SPOPADI NA STARI MEJI.

(Posebno poročilo »Slovenca«.)

Belgrad, 6. julija. Včerajšnji bulgarski naval, ki so se jih udeležili 3 bulgarski polki z artiljerijo, na Sv. Nikola, in naval dveh bulgarskih polkov s šestimi baterijami na Kadi—Bogara na srbski meji — so bili odbiti. Bulgarske čete so bile prodrle na srbsko ozemlje le za kak kilometer. Pri Egripalanki Srbi še niso bili prodrli preko meje, marveč so samo odbili napade. Danes dopoldne so Bulgari znova izvršili napad pri Kladencu.

GRKI HOČEJO PRITI BULGAROM ZA HRBET.

(Posebno poročilo »Slovenca«.)

Belgrad, 6. julija. Ker so Grki zavzeli Dojran in prodirajo naprej, se je položaj južne bulgarske armade znatno poslabšal.

PORTA POZIVLJA BULGARJO, DA SE IZ TURČIJE UMAKNE.

Carigrad, 6. julija. Porta je bulgarsko vlado pozvala, da svoje čete takoj umakne iz Rodosta in marmarskega obrežja ter nemudoma uredi vprašanje meje.

GRŠKE VOJNE PRIPRAVE.

Atene, 6. julija. Vlada je vpoklicala tri letnike nacionalne garde pod zastave.

STRAŠNE IZGUBE.

(Posebno poročilo »Slovenca«.)

Belgrad, 6. julija. Uradno se poroča, da je srbskih ranjenec 12.000, bulgarskih pa 22 do 23.000.

× × ×

Tako se glase poročila z bojišča, dospela od sobote do danes popoldne.

Glasom vseh teh poročil si še zdaj ni mogoče napraviti nobene jasne sode o dejanskem položaju. Na obeh straneh deluje namreč fantazija v kar mogoče največji meri.

Bulgarska poročila pravijo, da je desno krilo srbske armade pri Krivolaku bilo katastrofalno poraženo, pri čemer je bila skoraj cela timoška divizija uničena. Pa tudi na svojem levem krilu se srbska armada iz Kočan umika proti Kratovu, da bi je ne prišla bulgarska armada iz Küstendila in Krive Palanke sem, tako da bi bila od centra Srbov pri Skoplju popolnoma odrezana. Vesti o bulgarskem porazu pri Kočanah so sploh neresnične. Srbska armada je že od treh strani (od jugozapada, vzhoda in celo tudi že iz severa, to je iz Vranje sem) skoraj docela obkoljena in bo morala sprejeti odločilno bitko pri Skoplju, kjer bo brez vsakega dvoma poražena.

Srbska poročila z enako odločnostjo pravijo, da pri Krivolaku ni stala nobena srbska divizija, ampak en polk in 5000 prostovoljcev, in najnovejša depeša iz Belgrada poroča, da so Srbi Krivolak Bulgarom zopet iztrgali. Na svojem levem krilu se Srbi ne umikajo, ampak so včeraj ob 10. uri dopoldne vkorakali v Kočane. To rešje so na enem krilu Bulgare popolnoma nazaj vrgli, na drugem krilu ravnotako, narkar bodo bulgarsko glavno armado obkolili in jo popolnoma potolkli.

Enako zmagovalna so poročila iz Aten. Iz Aten in iz Belgrada se poroča, da so Grki zavzeli Doiran, kar pomeni, da je bulgarska armada v hrbtu ogrožena. Seveda trdijo Bulgari, da so Kilkiš, ki leži za Doiranom, Grkom zopet iztrgali. Eno ali drugo je gotovo zlažano. Kdor ima Doiran, ima tudi Kilkiš in narobe. Da Bulgari Grkom vsaj dozdaj navidezno podlegajo, se razlaga iz tega, ker so del svoje južne armade poslali proti Srbom v smeri Velesa.

Bulgarom prijazno dunajsko časopisje smatra Srbe že za popolnoma poražene, Srbom prijazno — n. pr. vse laško — obeta Bulgarom skoraj gotovi poraz. Vsi na podlagi strokovnjaškega premotrivanja strateškega položaja. Človek se spomni na duhovita prorokovanja teh listov, ko se je začela vojska zaveznikov proti Turčiji. Treba bo pa še nekoliko počakati, da se vidi, kdo je v resnici dosegel dozdej uspehov. Na vsak način pa se med Srbi in Bulgari odločilna bitka bliža, naj se bo potem bila pri Skoplju ali pri Štipu.

Dnevne novice.

+ **Liberalni pedagogi-skaze.** Nekdo, ki združuje z vprašanjem realne gimnazije tudi svoje osebne aspiracije, v »Slovenskem Narodu« s psovskami, ki so lastne liberalnim pedagogom, blati zastopnike S. L. S., ker v c. kr. deželnem šolskem svetu niso glasovali za vladni predlog, da se sedaj v Ljubljani izpremeni II. državna gimnazija v realno gimnazijo, ampak so sprejeli predlog, da se idrijska realka izpremeni v realno gimnazijo. Mi smo svoje stališče že dovolj jasno povedali takrat, ko je Kranjska hranilnica nenadoma odpovedala stanovanje realki. Povedali smo, da je to le intriga, s katero hočejo ljubljansko realko narediti za nemško posest, Slovenca pa odpraviti s to realno gimnazijo. Pri tej intrigi nemškega Volksrata torej zdaj liberalci sodelujejo in hočejo doseči, da bi Slovenci res prišli ob vse svoje pravice na ljubljanski realki. Sedaj se ne gre za vprašanje realne gimnazije, o katerem ima vsakdo lahko svoje mnenje; sedaj se gre za vprašanje ljubljanske realke, in zato je bilo postopanje zastopnikov S. L. S. popolnoma pravilno in taktično edino utemeljeno. Seveda liberelec ne more tako daleč misliti, kakor se že vidi iz sirovega tona, v katerem piše ta — profesor!

+ **Shod na Vrhniki.** Včeraj popoldne se je vršil na Vrhniki javen shod »Kmečke zveze«, na katerem sta govorila g. kaplan Janež od sv. Jakoba v Ljubljani in poslanec Gostinčar. Sprejela se je resolucija proti napadam na voditelje S. L. S. v liberalnem časopisju. Shod je izrekel tudi popolno zaupanje poslancem.

+ **Shod v št. Lambertu** je bil včeraj popoldne. Volilcem S. L. S. je poročal dr. Zajec. Izrekel je shod soglasno zaupanje stranki, poslancu dr. Zajcu in načelniku stranke dr. Šusteršiču.

+ **Shoda v Gorenjem in Dolenjem Logatcu.** Kmečka zveza za logaški okraj je včeraj priredila dva shoda, v Gorenjem in Dolenjem Logatcu; na obeh je poročal deželni poslanec Žitnik, predsedoval pa načelnik zveze Fr. Maček. Volilci so poslancu izražali razne želje, katere naj bi zagovarjal na pristojnih mestih. Na vseh shodih je bila na predlog predsednikov soglasno sprejeta resolucija: Navzoči zborovalci izrekajo zaupanje poslancu Žitniku, odobravaljo postopanje poslancev S. L. S. in obsojajo napade na osebno čast g. deželnega glavarja dr. Šusteršiča.

+ **Občinski odbor št. Jurij pri Grosupljem** je glede na ostudne napade liberalnega časopisja soglasno izrekel g. deželnemu glavarju dr. Šusteršiču svoje spoštovanje in neomajno zaupanje.

+ **Spor v dalmatinski stranki prava.** Iz Šibenika nam brzojavljajo z dne 6. t. m.: Šibenik. Spor v dalmatinski stranki prava je našel odmev v današnji seji šibeniškega občinskega odbora. Ker je načelnik dr. Krstelj, ki z dr. Drinkovićem gre za tem, da razbije stranko prava ter deluje proti poslancu dr. Dulibiću, — mu je danes večina občinskega odbora, t. j. 29 od 36 odbornikov, izročila pismo nezaupnico. Občinski odbor je pravaški in je s tem delo dr. Krstelja in dr. Drinkovića obsojeno.

— **K volitvi občinskega starejšinstva v novoustanovljeni občini Ljubno** se nam še poroča, da so bili poleg župana g. Alojzija Cvenkeljina izvoljeni občinskimi svetovalci gg. Ivan Vidic, trgovec in posestnik, Ivan Prestel, tr-

govec in posestnik, Franc Marčun, posestnik, in Pavel Kokalj, posestnik. Obilo uspeha novi občini na braniku S. L. S.!

— **Naši umetniki.** Na razstavi Bitterlichove kiparske šole na Dunaju je med drugim odlično zastopan naš rojak gosp. Jos. Urbanija, nadarjen umetnik, od katerega smemo še veliko pričakovati. Dunajski »Welt-Blatt« piše o Bitterlichovi razstavi, da »dominira na njej veleudomisljeni (phantasievolle) Urbanija«.

— **Iz radovljškega okraja.** Redni sestanki, katere prireja naša gorenjska podružnica »Slovske zvezce«, so čimdalje bolj obiskani. Tak izredno dobro obiskanih shod se je vršil dne 3. t. m. v zastavami okraja šoli na Boh. Beli. Dasi je ta lična vas daleč gori proti Bohinju, vendar se nas je zbralo nad 30 učiteljev in učiteljev iz vseh krajev kranjskega in radovljškega okraja, pridružio se nam je pa še lepo število gorenjskih duhovnikov, med njimi gg. svetnika Berlic in Oblak, župnik J. Potokar iz Tržiča i. dr. Velezanimivo predavanje o šolski postavi je imel jeseniški župnik g. A. Skubic. Zborovanje sta pozdravila predsednik kr. šolskega sveta in župnik g. K. Čerin in belski župan g. Iv. Burja. Pozdrave sta poslala tudi gg. okr. šolski nadzornik K. Simon ter deželni poslanec župnik Iv. Piber. Ni nas pa pozdravil liberalni belski šolovodja Ivan Korošec, svetovno znan še izza onih časov, ko je načeloval Hribarjevi počitniški koloniji v Zatišju. Bili smo veseli, da nas ni pozdravil, saj smo iz njegove odsotnosti sklepali, da sladki mož čuti, da med krščanskimi učitelji ni prostora za liberalca in naj je tudi prikrit, še manj pa je prostora za — mošenjskega mlekarja. Pač pa je bil med predavanjem in debato »slučajno« v veži. Korajža pa taka!

— **Antidiluvijalne poštne razmere v občini Šmartno pod Šmarno goro.** Po tej naši notici se je čutil zadetim g. Josip Rotar, poslevođa c. kr. poštnega nabiralnika v Šmartnem pod Šmarno goro. Brez vsacega povoda. Mi nismo pisali o poštinih razmerah v Šmartnem pod Šmarno goro, temveč o občini Šmartno pod Šmarno goro. Da poslevođa poštnega nabiralnika v Šmartnem ne zadene nobena krivda, če poštne razmere v občini niso povoljne, to je jasno. Krivda leži v poštinih razmerah kot takih, katerih ne more spremeniti upravitelj tega ali onega poštnega nabiralnika, temveč samo c. kr. poštna uprava. Škandal je, če rabi pismo od poštne urada v Št. Vidu do županstva v Tacnu dva dni. Poštni urad v Št. Vidu bi pa tudi že zdavna lahko vedel, da se nahaja županstvo občine Šmartno v Tacnu in ne v Šmartnem. Njegova naloga je tedaj, taka pisma poslati v Tacen in ne v Šmartno. — Poštno ravnateljstvo v Trstu je, kakor izvemo, že obveščeno o neznosnih razmerah. Naj se ustanovi poseben poštni urad za občino Šmartno, ali naj se pa nastavi vsaj dva poštna sela. Tako kot sedaj, pa ne gre naprej.

— **C. kr. državna realka v Idriji** je ob sklepu šolskega leta izdala izveštje: Spisa sta dva: »Spominski list«, dr. Benda opozarja na 100letnico, ki bo prihodnjega 2. oktobra, kar je nehal francoska oblast v Ljubljani. »Pragmatična sankcija« je govor, ki ga je imel prof. dr. M. Potočnik ob njeni 200letnici. Uspeh pouka je bil sledeči: Odlično usposobljenih je bilo 5 dijakov, sposobnih z dobrim uspehom 107 + 4, v obče sposobnih 13 + 1, nesposobnih z nezadostnim uspehom 14 + 2, neklasifikovani je ostal 1, ponavljavni izpit ima 10 dijakov in dodatni izpit 1. Vseh dijakov je bilo na realki 151 + 7, v pripravljalnici pa je bilo 23 učenec, ki so vsi sposobni z dobrim uspehom. Ustmeni zrelostni izpit se začne dne 12. julija.

— **Na c. kr. umetniški akademiji v Pragi** sta bila, kakor čitamo v noticah praških listov, odlikovana med drugimi tudi Slovenca Fran Škof in Mihael Kambič.

— **Nogometna tekma v Splitu.** Iz Splita nam poročajo: »Slavija« v soboto 8 : 0, v nedeljo 13 : 1.

— **Umetna prepoved.** V zadnjem času so se vsled nepredvidnega ravnanja s strelnim orožjem po nedoraslih osebah ponovno težke nesreče pripetile. Da se taki prisodki zabranijo, je c. kr. deželna vlada z dne 28. junija 1913, št. 1699, pol. na temelju § 12., ces. patenta z dne 24. oktobra leta 1852., drž. zak. št. 223, otrokom in nedoraslim osebam do 16. leta brez izjeme posest strelnega orožja in streliva prepovedala, izvemši slučaje, v katerih se morajo izkazati z orožnim listom, glaseč se na dotično ime in na dotično orožje. Prestopke te prepovedi bo kaznovalo c. kr. sodišče.

— **Umrl je 4. t. m. v Novem mestu** pekovski mojster in posestnik g. Ludvik Klossky, star 67 let.

— **Na c. kr. cesarja Franca Jožefa gimnaziji v Kranju** se je šolsko leto sklenilo v soboto, dne 5. t. m., ob 7. uri z zahvalno sveto mašo in cesarsko pesmijo. Zavod je obiskovalo 307 učencev, 1 privatist in 23 učenek, po večini iz Kranjske. Po jeziku so bili razen pet Nemcev in 1 Čeha vsi Slovenci, po veri so bili vsi katoličani. Za vstop v višji razred je z odliko sposobnih 34 učencev in 5 učenek, sposobnih z dobrim uspehom 182 učencev in 15 učenek, v obče sposobnih 16 učencev in 1 učenka, nesposobnih 42 učencev, 1 učenka in 1 privatist, ponavljalna izkušnja se je dovolila 33 učencem in 1 učenki. Splošen uspeh je zadovoljiv. V izvestijih je priobčil profesor Komatar razpravo: »Kranjski mestni arhiv«; v prvem oddelku podaja zanimivo zgodovino kranjskega mestnega arhiva, v drugem oddelku objavlja listine iz tega arhiva. Maturitetni izpit se bo začel v četrtek, 10. t. m.

— **Poroka.** Danes se je Križah pri Tržiču poročil Jožef Janc, posestnik in krojaški mojster v Seničnem z Marijo Kokolj iz Kovorja. Našemu zvestemu somišljniku in neumornemu delavcu na polju izobrazbe želimo tudi mi obilo sreče. Povodom svoje poroke je ženin daroval »Slovenski Straži« 20 K. Slovenski ženin, posnemajte!

— **V Kranju** prenočuje dne 18. julija t. l. prva in druga baterija c. in. kr. topničarskega polka št. 9 iz Celovca, obstoječa iz osem častnikov, 165 mož in 87 konj. Imenovani polk gre na strelne vaje, katere se vrše v Št. Petru na Krasu.

— **Nesreče in nezgode.** V ključavničarja južne železnice Martina Zagradnika se je na cesti na Glincah zaletel neki neznani kolesar, ga podrl na tla in mu nevarno poškodoval levo roko.

— V Hrastju pri Mostah je šestletni France Mihelič, kajzarja sin, skočil iz voza in si zlomil levo nogo. — Dne 2. julija t. l. je v Samasatovi tovarni delavcu Valentinu Rožancu padel železni drog na desno nogo in mu jo tako poškobil, da je moral iti v bolnico. — Rok Jagodič, tovarniški čevljar v Tržiču je padel doma po kamnitih stopnicah ter je zadobil na levi strani obraza nevarno okvaro. — V Prevojah je dne 13. t. m. po nesreči vkosil neki kosec 13letnega dečka Andreja Kvedra v levo roko in mu prizadel težko poškodbo. — V Trbovljah je neki po imenu neznan premogar udaril po desnem očesu Karola Veberja, kar je imelo za posledico težko okvaro; moral je v bolnico. — Pri cepljenju drv se je vsekalo Alojzije Arko, posestnika sin, po nepredvidnosti v desno nogo. Rano, ki jo je zadobil in jo spočetka zanemarljivo, je postala opasna.

— **Konj se je splašil** Janezu Čarmanu, hlapcu pri g. Stanku Polaku v Tržiču, ko se je vračal s praznim vozom od Sv. Ane domov, vsled hitre vožnje avtomobila neznanega lastnika, ki je urno odkuril od mesta nesreče. Hlapec se je trudil obdržati konja, kar pa se mu ni posrečilo, nasprotno padel pod voz in pri padcu zadobil na glavi in rokah poškodbe, ki k sreči po zdravnikovi izjavi niso težke. Odpeljali so ga v deželno bolnišnico v Ljubljano.

— **Mrtvega so našli** dne 2. julija pri Demšarjevi žagi v Zalem logu dninarja Janeza Freliha iz Dareče. Bil je 78 let star in še samec. Zadel ga je najbrž kap, ker ni bilo na truplu najti nobenih znakov, da bi bil umrl nasilne smrti.

— **Detomor.** Nezakonska mati Marija Kalčič iz Vinice pri Smarjeti, stanujoča v Zalogu št. 12, je 27. junija t. l. zopet povila nezakonsko dete ženskega spola. Otrok je pa kar naenkrat izginil. Žandarmerija jo je odpeljala v mokronški zapor. V soboto zjutraj 5. t. m. je izpovedala, da je otrok za hišo. Pripleljo jo na lice mesta, izkopljejo otroka. Ko ga izvedenci raztelesijo, se prepričajo, da je nečloveška mati otroka zadušila! Otrok ni bil krščen. Nasledki nečistega življenja!

— **Roparji.** Ko sta se vračali 6. julija od rane sv. maše ob pol 9. uri zjutraj Marija Cedilnik in Marija Knific, sta bili v gozdu nad vasjo Srednje Gameljne napadeni. Neznane je skočil pred njiju ter zapretil: »Denar sem ali pa bosta crknili!« Ženi sta dali vse, kar sta imeli pri sebi. Knificova je imela tudi mali paket, ker si je spotoma v prodajalni nekaj nakupila, kar ji je ropar vzel in vržl proč. Takoj smo ukrenili potrebno ter začeli roparje slediti. Prijeli smo postopake; eden je doma iz Ihana, druga dva sta tu neznana. Roparje je aretirala s pomočjo drugih Josip Knez, kovaški mojster v Srednjih Gameljah ter jih izročil orožnikom v Št. Vidu. Skoro gotovo bodo v zvezi ti trije tudi z drugimi vlomi.

— **Sleparije »doktorja« — potepuha Zoreta.** O sleparijah potepuha Zoreta, ki se je v Zagrebu predstavil za »doktorja Slajmerja mlajšega«, se nam še poroča: Omenjeni »doktor« je veliko zlo Novega mesta. Kar ga je dal stari oče učiti, mu ni prišlo. Ta je nezakonski otrok nekega sodnega svetnika in se s tem ponaša. Zadnji čas se je vrgel na sleparstvo in se izdajal kot doktor medicine. Dne 20. februarja je prišel v »Union« in začel takoj razgovor z sobarico Marijo Perko. Takrat jo je bolela desna roka med palcem in kazalcem. Rekel ji je, naj razveže roko. Ko ni to takoj hotela, je dejal: »Saj sem vendar doktor, in kaj enakega vidim vsaki dan« — je to storila. Napisal ji je zdravila. Spustila se je z njim v pogovor in ga vprašala, če pozna medicinskega Franceta Perko, če, da je to njen brat. Seveda ta ga je takoj poznal in še pristavil: »Povedal je, da odide z dr. Fodrantspergom in dr. Vrhovcem v Srbijo.« Dejal je, da medicinskega Perkota tirja dr. Vrhovec za dolžnih 15 K in da sta se zaradi tega njen brat in dr. Vrhovec dvobojevala in da ga je (Vrhovec) njen brat ranil. Sedaj da bode zaradi tega izključen iz vseučilišča. Stvar pa da lahko poravnava, naj da zato ona teh 15 K, pa mu jih on izroči in Vrhovec bo opustil ovadbo. Dala mu je 15 K in Zore je odšel. V hotelu je dva dni prenočeval. Prvi večer je, zapustivši hotel, si nataknil ponarejene brke in dolgo »blond« brado. Sobarici je dejal, da gre na »doktorski shod«. Po telefonu jo je pustil poklicati in ji povedal, da je brat Franc že izključen iz univerze. Zore pa je nato izginil. Dne 29. marca pa se je zopet pojavil v Ljubljani in se predstavil Johani Breclinek, trgovki na Sv. Petra cesti, kot dr. Zore, ki da je dodeljen bolnišnici dr. Jenkoti in jo prosil, naj mu posodi 16 K, ker slučajno nima pri sebi denar, da dvigne neko po povzetju poslano pošiljatev. Breclinek je imela pri sebi samo 8 K, ki mu jih je izročila. Zore pa je bil tudi s tem zadovoljen. Dejal je, da denar povrne, kar seveda ni storil. Nekaj dni preje pa se je pojavil v Škofji Loki v gostilni Ane Potočnik in dejal, da je zdravnik v Ljubljani v bolnišnici. Potočnik ga je prosila, naj pogleda njenega sina. Ta je to seveda storil. Napisal je recept in rekel, naj pljuje, da bo potem še te pljunke preiskal; če bo krvav pljunek, je jetika in ni nobenega zdravlila več, če pa ne bo krvav, potem ga bo še zdravil. Dobro je kosil in odšel. Pozneje se je vrnil in dejal, da je še pomoč z nekim novim strojem, ki ga imajo v bolnišnici. Rekel je, da ta stane 25 K, ki naj mu jih izroči, on pa prinese »stroj proti jetiki«. Gostilničarka mu je dala 25 K 40 h, a »doktorja« ni bilo več. Za prvo goljufijo je bil obsojen na tri mesece z raznimi priboljški, za drugo pa na tri tedne zapora s potrebnimi postili. Kazen seveda še ni prestal, ker je še v Zagrebu. Po prestani kazni v Zagrebu Zoreta izženejo iz Hrvaške in ga pošljejo deželnemu sodišču v Ljubljani, da tudi tu poravnava stari dolg.

— **Brivski pomočnik pobegnil.** Poslovodja brivske podružnice blejskega brivca Švadlena v Bohinjski Bistrici, Ferdinand Črnaogaj, je te dni poneveril 20 K gospodarjevega denarja in pobral brivskih priprav za nad 40 K in neznan kam pobegnil. Črnaogaj je bil rojen leta 1885 in je pristojen v Ravno goru na Hrvaškem; postave je prilično visoke, obraza podolgastega, kostanjevih las in temnopavih angleško prstriženih brk. Govori hrvaško in nemško.

— **Razpis zgradbe na državni železnici.** C. kr. ravnateljstvo državne železnice v Trstu odda v postaji Gorica d. kr. proge Jesenice—Gorica—Trst c. kr. d. ž. zgradba skladišča za bencin, olje in petrolej za pavšalni znesek.

— **Vzorni obrati c. kr. obrtno - pospeševalnega urada na Dunaju.** Vzorni obrati, ki se bodo vršili v jeseni letošnjega leta, bodo prirejeni skoro za vse stroke obrtništva. Pred vsem pridejo v poštev oni za stavbeno in galanterijsko kleparstvo, ključavničarstvo, kolarstvo in knjigoveštvo. Prosilce, ki bodo vložili prošnje do 15. septembra t. l., se jih bo sprejelo že k jesenskimi prireditvam, v slučaju prevelikega števila pa k onim, ki se bodo priredile v začetku meseca januarja. Ravno tako se bodo sprejemale prošnje za druge vzorne obrate (čevljarje, krojače, mizarje, galvanotehničke, elektroinštalaterje, tapetnike in krznarje) s pripombo, da se bodo prosilci, radi prevelikega števila že sedaj priglašanih, sprejeli šele k prireditvam vzornih obratov v prihodnjem letu. Vsa nadaljna pojasnila daje tukajšnji zavod za pospeševanje obrti.

DR. KRAMAR NAPOVEDUJE SISTIRANJE ČEŠKE DEŽELNE USTAVE.

Praga, 7. julija. V »Narodnih Listih« objavlja dr. Kramar daljši članek, v katerem napoveduje, da če češki deželni odbor ne dobi potrebnega denarja, bo vlada prisiljena, da odstrani deželni odbor s tem, da sistira deželno ustavo.

GALIŠKE DEŽELNOZBORSKE VOLITVE.

Lvov, 7. julija. Jutri voli veleposestvo 44 poslancev, ki so bili dozaj vsi konservativci. Zdej se bosta pa borili za mandate vzhodnogališka skupina, ki nasprotuje volilni preosnovi, in krakowska skupina, ki se za volilno preosnovo zavzema. Dozaj so bili za gališki deželni zbor izvoljeni 104 poslanci, ki se na posamezne stranke tako-le porazdele: Poljski demokrati 17 (—3); Vsepoljci 8 (+1); krakovski konservativci 8 (—4); vzhodnogališki konservativci 12 (—6); poljska ljudska stranka 14 (—7); poljski divjaki 1 (—2); poljski krščanski socialci 11 (dozaj niso imeli v deželnem zboru poslancev); ruski Ukrajinci 11 (—6); Rusi 31 (+26). Za volilno preosnovo gališkega deželnega volilnega reda je dozaj izvoljenih 73, proti njej pa 31 poslancev.

VOHUNSTVO INŽENIRJA PAIERJA.

Trident, 7. julija. List »Alto Adige« v Callianu poroča: Vohunstva osumljeni Gradčan inženir Paier je tri leta vodil zgradbo dveh utrd pri Folgariji. Paierja so vkljenjenega odpeljali trije orožniki z avtomobilom v Rovereto v preiskovalne zapore okrožnega sodišča. Baje prepeljejo Paierja na Dunaj. Deželnosodni svetovalec dr. Berti in več častnikov generalnega štaba je odpotovalo v Lovrano, da o vohunstvu nadalje poizvedujejo. Po neki drugi govorici pa gre v Paierjevem slučaju za veliko goljufijo na škodo vojaške uprave.

TRANSPORT TURSKIH VOJNIH VJETNIKOV ČEZ REKO.

Reka, 7. julija. S parnikom »Fejervary« se je iz Reke odpeljalo 56 turskih častnikov in 1400 turskih vojakov, ki so pred srbskimi bajonetmi in črnogorskimi handžarji pobegnili v avstro-ogrsko monarhijo. »Fejervary« izkrcal turške vojne vjetnike v nekem maloazijskem pristanišču.

ZAHVALA NEMŠKEGA CESARJA SV. OČETU.

Rim, 7. julija. Pruski poslanik pri Vatikanu je v avdienci izročil sv. očetu lastnoročno pismo nemškega cesarja Viljema, v katerem se Viljem prisrčno zahvaljuje za papežovo čestitko ob 25letnici Viljemovega vladanja.

LAŠKI KRALJ NA ŠVEDSKEM.

Stockholm, 7. julija. V soboto popoldne se je švedski kralj s prestolonaslednikom odpeljal na kraljevski jahti »Drott« naproti laškemu kralju in kraljici. Zvečer ob 8. uri 45 minut sta se laški kralj in kraljica v spremstvu švedskega kralja izkrcala v Stockholm. Stockholmčani so laškega kralja in kraljico prisrčno pozdravljali, ko sta se peljala v grad švedskega kralja. Zvečer je bil slavnostni dvorni obed.

UPOR BALTISKEGA BRODOVJA.

Petrograd, 7. julija. Petrogradski brzojavni urad poroča: Po osemidnevni razpravi je obsodilo mornariško sodišče 27 mornarjev baltiskega brodogradilstva, ker so pripravljali upor, na prisilno delo, 20 so jih pri delih kazenskim oddelkom, 5 obtožencev so oprostil.

VELIKA STAVKA V LODZU.

Krakov, 7. julija. V manufakturnih tvornicah stavka nad 30.000 delavcev.

KRVAVI BOJI S STAVKUJOČIMI V JOHANNESBURGU.

Johannesburg, 7. julija. Ob sobotnih bojih med stavkujočim delavstvom in vojaki v Johannesburgu je bilo nad 100 oseb ubitih in ranjenih. Vojaki so na ulicah dve uri streljali.

RUSKI ROPARSKI GLAVAR HOWACZYK V PRUSIJI ARETIRAN.

Varšava, 7. julija. Glavar ruske roparske tolpe Howaczyk, ki je zadnji čas v okolici Kalisza povzročil 68 roparskih napadov, ob katerih je bilo osem oseb ubitih in 18 nevarno ranjenih, je padel v roko pravice. Ruska policija je v Knievoju obkolila roparjevo hišo, a Howaczyku se je posrečilo, da je ušel in pobegnil čez mejo v Prusijo, kjer ga je pa na meji prijel pruski orožnik, ko je mejo prekoračil. Pruski orožnik je Howaczyka izročil ruski policiji, ki je hitela za bežečim Howaczykom.

ROPARJI USTAVILI EKSPRESNI VLAK.

London, 7. julija. Iz Chicaga se brzojavlja: Na progi Illinois-Railway je šest zakrinkanih roparjev ustavilo ekspresni vlak. Roparji so oropali 5000

dolarjev. V 14 dneh je to že drugi napad na vlak.

Štajerske novice.

Š Slovenska nižja gimnazija v Celju. Izšlo je letno poročilo tega zavoda, iz katerega posnemamo: Na zavodu je bilo šest razredov, ker je prvi in drugi razred imel paralelko. Vseh učencev je bilo 182, med temi 5 dijakov, vsega skupaj za 13 več kakor v prejšnjem letu. Učni uspeh je bil izredno ugoden. Prvi red jih je dobilo 160, to je 88%, med temi je 33 odličnikov. Nepopolni uspeh ima 13 dijakov, ponavljalni izpit jih ima 9. Na zavodu je nastavljenih 9 učnih moči: vodja, 6 stalnih in 2 nadomestna gimnazijska učitelja. Navzlic vsem najraznovrstnejšim neprijetnostim in nepriklanam, ki jih ima ta zavod pretrpeti od domačih in tujih Nemcev, vendarle vedno bolj ugodno prospera. Zato je staršem, ki količikar premorejo in imajo pridne in nadarjene fante, nujno svetovati, da jih pošljejo v latinsko šolo v Celje. Za sprejem sta določena dva obroka. Prvi je bil 5. julija, drugi je 16. septembra od 8. do 10. ure predpoldne. Kakor slišimo, je bilo že pri prvem sprejemu v juliju sprejetih za prvi razred okoli 40 učencev.

Š Letno poročilo državne gimnazije v Mariboru priobčuje spis dr. Antona Medveda: »Das Edikt von Mailand und seine Bedeutung«. Koncem šolskega leta je bilo na gimnaziji 595 dijakov, od teh Slovencev 365. Nemcev 230. Z odliko je dovršila šolsko leto 70 dijakov, z dobrim uspehom 393, v obče sposobnih 30, nesposobnih 65, dovoljenje za ponavljalni izpit ima 26, neizprašanih je ostalo 11 dijakov.

Š Duhovniške vesti. Župnija Sv. Marjete na Polzeli je podeljena č. g. Ivanu Jodl, doslej župniku pri Sv. Andražu poleg Velenja. — K Sv. Jakobu v Galiciji pri Celju gre za župnika dosedanji ptujski kaplan č. g. Avgust Jager. — Župnijo St. Lenart nad Laškim lobi č. g. Ivan Zlatoust Luskar, provizor istotam.

Salezijanci imajo za svoj naraščaj redovne šole v novem Veržejskem zavodu. Letos otvori družba poseben pripravljali tečaj v slovenskem jeziku. Mladeniči, ki niso prestari in bi želeli bolj poznati salezijanski poklic, naj se obrnejo na »Vodstvo Marijanišča v Veržaju«, p. Križevci, Štajersko.

Š Nadučitelj Cvetko v Vučji vasi na Murskem polju na tihem pripravljala tla za liberalno stranko. Njegov delokrog se razteza čez cel ljubomski sodni okraj in še v kapelsko ter šentjursko župnijo. Človek, ki ruje zoper našo K. Z., naše poslance, naše organizacije, naše časopise, mož, ki hoče potiskati naprej uskoka Zemljiča v Radenci, mož, ki se vmešava tudi v veržejski pašniški prepri in ga po liberalno izrablja za dr. Kukovca, tak mož ne zasluži našega zaupanja. Posebno župani križevske, veržejske in jurjevske župnije, pozor! Če imate kake želje na K. Z. ali pa pritožbe, oglasite se pri vodstvu Kmečke zveze.

Ljubljanske novice.

Ij Osebna vest. Finančni prokurator v Gradcu dr. Adolf pl. Wenck, ki je dalje časa služboval tudi v Ljubljani, je imenovan za dvornega svetnika.

Ij Ljubljanski realce se zastrupil na Črni prsti. Iz Bohinjske Bistrice se nam poroča: V soboto ob 10. uri zvečer se je odpeljal iz Ljubljane sedmošolec ljubljanske realke Konstantin Kunej. V Orožnovo koč na Črno prst je prišel včeraj jutraj ob 8. uri in rekel, da gre v posteljo. Kunej se je v postelji zastrupil. Poleg mrtveca je ležala steklenica. Domneva se, da se je zastrupil s ciankalijem. Županstvo je takoj ukrenilo, da so štirje šli ponj. Mrtveca so včeraj zvečer ob 8. uri prenesli v mrtvašnico v Bohinjsko Bistrico. Pravijo, da je Kunej postal žrtev slabega branja.

Ij Smrt v Ljubljani bi bil danes zjutraj skoro našel 20 let stari Rudolf Juvan, žagar, uslužben pri Karol Tavčarju, doma iz Jarš. Padel je v Prulah v Ljubljano menda vsled božjasti. Nesrečo so ljudje opazili ter so nezvestnega Juvana potegnili iz vode. Juvana je voz rešilne družbe prepeljal v deželno bolnico.

Ij Društvo jugoslovanskih uradnikov denarnih zavodov, krajevna skupina v Ljubljani, opozarja svoje člane na izredni občni zbor, ki se vrši jutri, 8. t. m., ob 8. uri zvečer v salonu restavracije »Ilirija«.

Ij Guljaš bi kmalu povzročil smrt. Ljudovik Korenčin, delavec v Pollakovi tovarni, je včeraj šel v Šarabonovo gostilno na Zaloški cesti, kjer si je naročil guljaš. Mož je prehitro jedel — naenkrat mu je običal velik kos mesa v goltancu. Korenčin ni mogel dihati, srce mu je vedno slabše utripalo — vsak čas je bilo pričakovati, da mu ugasne življenje. Prenesli so ga v deželno bolnico, kjer so mu preskrbeli umetno dihanje. V bolnici so morali Ko-

renčinu prerezati vrat in mu utaknili v vrat cevko. Da bi ne bilo hitre pomoči, bi se Korenčin ob kosu mesa zadušil.

Ij Za celo policijsko okrožje sta dobila prepovedan povratek policiji dobroznani prijatelj idiličnega Mestnega loga Lovro Muha in zakonita prostitutka Frančiška Čelanova. Navedena sta bila dosedaj izgnana samo iz Ljubljane, sedaj pa ne bodeta smela ne na Vič, ne v Moste in ne v Šiško.

Ij Predovičeva posestva v Ljubljani poidejo v dneh 7., 8. in 9. julija vsa na dražbo. Predovičevo selo bo komaj moglo ohraniti še svoje ime.

Ij Umrli so v Ljubljani: Viktor Meglič, sin železniškega uslužbenca, 15 mesecev. — Tomaž Štrukelj, lovec-hiralec, 74 let. — Anton Fabian, bivši čevljarški mojster, 82 let.

CERKVENE VESTI.

c Duhovne vaje za vlč. gg. duhovnike pri oo. jezuitih v Ljubljani. — V zadnji sobotni številki se je vrnila neljuba pomota. Zato naznanjamo še enkrat, da se bodo začele duhovne vaje v ponedeljek 14. in 2. julija ter 4. avgusta; vselej zvečer ob 6. uri.

IZPRED SODIŠČA.

Če revež krade, ni greh, tako je učila Ivana Huber, delavčeva žena, svojega moža Štefana Huber, tovarniškega delavca na Savi, ki je ta nauk vestno izpolnjal. Nič manj kakor 28 tatvin se mu je dokazalo, katere je sporazumljen s svojo ženo izvršil. Pokradel je 44 kosič, 3 peteline, 2 raci in 2 domača zajca. Vrh tega pa še nebroj drugih reči, kakor razne obleke, rjuhe, konjske odeje, 21 kg moke, perila i. dr. Obdolženec izvršene tatvine večinoma prizna in pristavi, da ga je žena k temu napeljala. Sodišče je moža obsodilo na 10 mesecev, ženo pa na 3 mesece težke ječe.

Razne stvari.

Zavedne poljske žene. O Binkoštih se je v Krakovu vršil splošen shod poljskih žen iz vseh poljskih pokrajin, na katerem se je razpravljalo vprašanje, kako bi najlažje in najpopolnejše izpolnjevale svojo narodno dolžnost. Med mnogimi drugimi so sprejele sklep, v katerem se poljske žene obvezujejo, da bodo svoje otroke od prvih hipov življenja vzgajale po narodnih načelih brez vsakega tujega vpliva. Nadalje so sklenile, da se bodo vsikdar in povsod držale in razširjale geslo: »Svoji k svojim!« Lep opomin Slovenkam!

Uspeh policijskih psov. V Oseči blizu Pribrama na Češkem so v noči s 25. na 26. junija vlomili tatje pri rudokopu Jožefu Lukešu ter mu odnesli posteljno odejo, obleko in razne druge reči, vsega vkup v vrednosti 500 kron. Zandarmeriji v Pisku, ki ima dva policijska psa na razpolago, se je naslednjega dne navsezgodaj o tatvini sporočilo. Prišla sta takoj dva orožnika s policijskima psemi, ki sta kmalu zasledila pot, po kateri so jo odkurili v nočni temini tatje. In šli so — psa spredaj, žandarja pa za njima — naprej in naprej noter do Krasne Gore, kamor so po deseturni hoji čez drn in strn dospeli šele pod noč. Tukaj na takozvani »Samoti« stoji konfederčno poslopje, v katerem prebiva konjederec Bogumil Turek. Psa sta šla naravnost proti tej hiši. Žandarja sta obstopila poslopje, a stanovalci, zapazivši nevarnost, so skušali uiti roki pravice. Tedaj pa psa v skok za njimi. Bili so kmalu skupaj. Enega lopova je zgrabil pes za zadnjo plat telesa. Tat Fr. Hartmann, zet konjederca B. Turka, se ni mogel odkrižati hudega psa, zakaj držal ga je vrlo dobro. Drugih tatov orožnika nista zasledovala, ker so na nju streljali. Pri hišni preiskavi so našli pravo tovarniško skrivališče. Poleg drugih v Oseči ukradenih reči so dobili tu: mnogo manufakturnega blaga, oblek, srebrne nože in vilice, puške, revolverje, vse polno različnih, izvestno le nakradenih reči. Orožnika sta plen naložila na velik voz, posadila nanj prijetele tatu Hartmanna, pa so se odpeljali proti Pribramu k okrajnemu sodišču. Zanimiv je bil pogled na psa, ki sta sedela poleg orožnikov na vozu, pa bistro in veselo gledala zdaj na orožnika, zdaj na tatu, kakor bi se sama veselila svojega uspeha.

Prvo šolo za služkinje so pravkar otvorili v londonskem predmestju Southwark. Novi zavod obstoji iz 15 majhnih priprostih hiš, v katerih vsaki bodo stanovale po štiri učence, ki imajo oskrbovati celo gospodinjstvo in svojo oskrbo v vsakem oziru. Glede nadzorstva je zavod razdeljen na dve polovici in nad vsako polovico (8, oziroma 7 hiš) vodita nadzorstvo po dve učiteljici. Hiše so z vsemi potrebnimi gospodinjstvi, kuhinjskimi in pralnimi pripravami moderno urejene. Skrbni se tudi za telesno odgojo, da se dekleta navadijo in vsposobijo za moč in vztrajnost pri delu in da se navadijo prikupno vesti. Pouk se ne specializira. Vsaka učenka se mora vseh del v sobi, kuhinji in pralnici iz temelja naučiti. Londončani so novega zavoda ze-

lo veselili, ker upajo, da ne bodo imeli več take pokore s služkinjami kakor doslej. Samo to nekaterim ni všeč, da je v učnem redu tudi književnost in zgodovina, češ, da ni posebno koristno, če se kuharici radi Homerja pripali biftek ali pa če hišina po ritmihi Dantevega »Pekla« pobija dragocen porcelan.

Katoliška cerkev v Ameriki. Kakor je razvidno iz zadnjega šematizma, živi v Združenih državah v Severni Ameriki in na njim spadajočih otokih 23.329.000 katoličanov. Vseh župnij je 209. Minulo leto je bilo sezidanih 373 novih cerkva. Katoličani imajo dve vseučilišči, 13 srednjih šol, 21 dekliških akademij, 12 akademij za mladeniče, 1 šolo za gluhe, štiri obrtne šole, 6 sirotišnic, 18 bolnic. 75 medicinskih fakultet si je izvolilo za predsednika dr. Lyona, dekana Jezuitske univerze v St. Louisu. Za prvega blagajnika Združenih držav je bil imenovan John Burke, odločen katoličan, ki se javno blagoslavlja s križem in nosi buciko, okrašeno s križem. Redovnicam sv. Frančiška je nedavno daroval Peter Mayer v Novem Yorku 1.200.000 kron.

Galicija in židovstvo. Galicija se imenuje po pravici obljubljena dežela židov. Kakor kaže zadnje ljudsko štetje iz leta 1910, živi v Avstriji 1.313.698 židov, in od teh jih pripada na Galicijo nič manj nego 871.895, torej dve tretjini vseh avstrijskih židov. Galicija šteje vsega skupaj 8.029.387 prebivalcev, tako da pride na 100 prebivalcev 11 židov. Zanimiva pa je statistika o naraščanju židovstva v poslednjih petih desetletjih. Leta 1857. so našli v Galiciji 448.473 židov. Ta številka je narasla leta 1890. na 768.849. V 33 letih so se židje za 70 odstotkov pomnožili. Leta 1900. so našli 811.183, a leta 1910. je naraslo število židov na 871.895 duš; v dvajsetih letih torej za 14 odstotkov naraščaja. Vzhodna Galicija šteje 659.727, zapadna pa 213.178 židov; v mestih židovski življenjski splošno bolj narašča, kakor po kmetih. Krakov šteje 151.886 prebivalcev, med katerimi je 32.380, torej približno 21 odstotkov, židov. V Lvovu je 206.113 prebivalcev, a od teh nič manj nego 57.387 židov, torej 27,8 odstotkov. Znano je, da imajo vso kupčijo v rokah židje, a kaj se to pravi, kaže vedno naraščajoče izseljevanje slovanskega elementa. Židovstvo v deželi je kakor plevel na polju. Nesrečna dežela Galicija, ki imaš toliko židov!

Dunajska občina za cestne železnice. Število tramvajskih uslužbencev na Dunaju znaša 12.700 oseb. Čisti dohodek cestne železnice je v zadnjih desetih letih prinesel občini 22½ milijona kron. Sedaj je občina sklenila, da svoje posestvo Deutsch-Altenburg priredi za okrepčališče bolnih tramvajskih uslužbencev.

— Nov železniški most čez Savo v Zagrebu. Državna železnica se peča z načrtom, da bi progo z zagrebskega kolodvora obšla proti vzhodu, tako da bi ne šla dvakrat preko Savske ceste, kar jako neugodno zavira razvoj mesta na to stran. Ostal bi le en prehod, ki je nujen za spoj z južno železnico; ta prehod bi se pa zgradil nad cesto. Na Savi se potem zgradi nov železniški most.

Gospodarsivo.

g Na razstavi gospodinjstva tečaja v Vipavi. V soboto 5. t. m. se je končal gospodinjstvi tečaj v Vipavi. Deklet je bilo 18. Za nedeljo 6. t. m. je bila napovedana razstava njihovih izdelkov! Po litanijah se je zbralo do par sto ljudi, ki so si ogledali razstavo. Ročnih del, katerih je slehna po več števila napravila, nisem kompetenten ceniti, ker se v tej stroki veliko ne razumem. A zraven priprostih del sem videl in se čudil tudi jako umetnim delom, ki zahtevajo že precej spretnosti in znanja! — Drugi oddelek je pa obsegal jestvine. Vsaka gojenka je kaj posebnega, svojega napravila. Od fine torte in biškotov, od krofov in fanclov, velike maslene štruce, pa do domačega turšnega hleba, vse zgleda, da je z natančnostjo napravljeno, po praktičnih navodilih pouka. Prav poseben oddelek obsega konzervirano sočivje in sadje. Pri tem običi vsako vipavsko oko, ker so Vipavci sadje veliko premalo cenili in niso skoro vedeli, kako se s sadjem ravna, da veliko prinese. V tem oziru je tudi g. predsednik društva Premru pričujočim razložil in pojasnil velik gospodarski pomen sadja in ženskam polagal na srce, da delajo z besedo in dokazovanjem pri svojih možeh, da se čim več sadja vsadi po Vipavskem. Tudi občina naj si napravi sadovnjak. Dekleta udeležena tečaja bodo pa ljudem z veseljem svoje znanje o pripravljanju dale na razpolago. Koliko so se pričela vrla dekleta v zdravstvenem, vzgojnem vprašanju,

ne morem pisati; sadovi tečaja se bodo pokazali, ko bodo ta nadbudna dekleta stopila v družinski krog. Tečaj, ki je z ozirom na poljsko delo vzbudil tudi pri nekaterih naših ljudeh nezadovoljnost, češ, da bi bilo bolje, da dekleta gredo na polje delat, je danes njegova razstava popolnoma razpršila mračne misli. Da, že danes vprašujejo starši, ki imajo odrasla dekleta, kdaj se bode drugi vršil, da bi se tudi njihove hčere udeleževale. Skrb vipavskih vodilnih krogov naj bo, da bodo taki tečaji stalno, vsako leto! Dekleta, svoje znanje in dobljeni pouk pa sedaj praktično izrabljajte! Omenim naj, da je bila dvorana kmetijskega društva lepo okrašena in vsaka stvar jako skrbno položena, da je kaj okusno vse izgledalo. Vsem, ki so pomogli, da se je tečaj tako lepo sponesel, predvsem deželni odboru, gđc. učiteljicam, slavni hranilnici za prostore, gospodarskemu odseku, kakor tudi preč. g. dekanu, ki je osebno veliko pripomogel, izrekamo v imenu deklet udeleženk najiskrenejšo zahvalo. Bog plači! Dekleta udeležence, organizirajte se v gospodinjstvi odsek izobraž. društva, kot ga je dr. Krek zasnoval, kateri po Nemškem sijajno uspevajo; naše razumništvo naj bi se k istemu pridružilo!

g Svarilo pred nekim publicističnim podjetjem. Iz Pariza pošilja meka »Direction du Livre d'Or universel Selectio Mérite-Inventions-Progress« pisma tvrdka, s katerimi vabi, da uvrste svoj naslov v »zlatu« knjigo (livre d'or universel Selectio). Poizvedbe od zanesljive strani so dognale, da gre za očitno prevaro ter da sta na čelu podjetja dve osebi, od katerih je ena znan podjetnik na polju dvomljivih razstav.

Zadnje vesti.

BULGARI POPOLNOMA PORAZILI GRKE?

Dunaj, 7. julija. »N. Fr. Pr.« poroča iz Sofije: General Ivanov je 80.000 mož močno grško armado kralja Konstantina porazil. Ko je bulgarski car o tem čul, je veselja jokal. General Ivanov je brzojavil, da ne rabi več pomoči proti Grkom.

VEST O DRUGEM SRBSKEM PORAZU.

Dunaj, 7. julija. »N. Fr. Pr.« poroča iz Sofije: Bulgari so severno od Kriivolaka porazili tudi moravsko divizijo, katero je general Tošev obkolil in decimiral.

BULGARI ŽE PRI VRANJI?

Dunaj, 7. julija. »Militärische Rundschau« poroča: 17.000 mož močni bulgarski koloni se je posrečilo vdreti do Vranje, kjer ogrožuje srbsko umikalno črto in preti Srbom od severa past v hrbet.

ZAVZETJE KOČAN.

Belgrad, 7. julija. (Oficielno.) Naše čete so zasedle Kočane (glej stran 2. lista) in ozko ozemlje do reke Bregalnice, kjer so se vršili boji z ostanki desnega bulgarskega krila, ki so iz močno utrjenih postojank krili umikanje glavnih čet. Po ljutem boju so Srbi vrgli Bulgare do Sela nazaj, jih zasledovali in zarubili mnogo plena.

VOJNI POROČEVALCI.

Belgrad, 7. julija. Vojni poročevalci so odpotovali v Skoplje. Vrhovno poveljstvo je izjavilo, da jih bo pustilo na bojišče.

VPADI V SRBSKO OZEMLJE.

Belgrad, 7. julija. Tiskovni urad poroča: Bulgari so vnovič napadli staro srbsko mejo, in sicer pri obmejnem carinskem uradu pri Dečanih in Kladenu.

RANJENCI V SOLUNU.

Solun, 7. julija. Semkaj je dospelo 8000 ranjencev. Bolnišnice in šole so prenapolnjene.

GRČIJA NOTIFICIRA VOJNO STANJE.

Atene, 7. julija. Grška vlada je vele-vlastem naznanila, da vsled napada bulgarskih čet vlada med njo in Bulgarijo vojno stanje in da je poslanico kralja Konstantina, prebrano v zbornici, smatrati za vojno deklaracijo.

RUSIJA NI MOBILIZIRALA.

Dunaj, 7. julija. Vesti o mobilizaciji ruskih čet so napačne.

DEMENTI.

Dunaj, 7. julija. Vest o tem, da hoče prestolonaslednik celo poletje prebiti na Dunaju, je napačna.

POZEN POZIV.

Sofija, 7. julija. »Echo de Bulgarie« pozivlja velesile, naj intervenirajo, da se sovražnosti ustavijo, da bo Rusiji mogoče razsoditi.

SMRTNA KOSA.

Dunaj, 7. julija. Opat škotskega samostana prelat Rost je umrl.

PODRT PRISTANIŠKI ZID V ZADRU.

Zader, 7. julija. V sredi pristanišča se je udrl v daljavi 170 metrov pristaniški nasip.

Primorske vesti.

S takim orožjem tudi proči!

Dobili smo sledečo izjavo, katero priobčujemo šele danes, ker smo jo v soboto prepoznali dobili.

»Gorica« z dne 1. julija pod naslovom »Naši vinogradniki proti Novemu času in dr. Breclju« piše med drugim: »Že od prvega početka izhajanja Novega časa se kaže ta list nam nasproten in svari naše ljudstvo, naj ne pije vina, naj ne pije tega »strup«. A ne le »Novi čas«, tudi njegov oče dr. Breclj je že mnogokrat predaval o vinu in svaril ljudi pred pitjem vinske kapljice. — Bolj kakor strupena rosa in ovidium nam hočejo škodovati nekateri ljudje, ki živé v izobilju. Ti ljudje se zbirajo tam v Gorici in v »Montovi« hiši v Gosposki ulici, kjer pravijo pri »Novem času«. Ta časnik je izlil že mnogo črnih proti zauživanju vina in si je nadel nalogo, da mora pospeševati našo revščino. Taki so naši škodljivci! Proč z njimi!«

Tako »Gorica«. Na to odgovorjamo:

Treznostna akcija ni politična, ampak politično nadstrankarska. Zato si pa tudi odločno prepovedujemo, da bi se vlačila v politične boje in da bi jo kaka stranka izrabljala proti drugi, — pa bodi to katerakoli! Bojevati se s takim orožjem za politično nadvlado je nesposobnost prve vrste. Tako podlost si je dovolil pred par leti Ribnikar na Dolenjskem, ki je apeliral na najnižje instinkte šnopsarjev, in zdaj pride z ne dosti lepšim orožjem stranka ali struja, ki tako odločno poudarja svoje katoličanstvo.

Vprašamo gospodo okoli »Gorice«: Ali Vam je prav, da se goriško ljudstvo — kakor ostalo slovensko — vda pri nezmernosti in popivanju, da zapravlja pri tem svoje imetje, da tujec sega vedno bolj po naši zemlji, naši ljudje pa po svetu s trebuhom za kruhom? Ali Vam je prav, da se ljudje v pijanosti prepirajo, tepejo, koljejo in pobijajo? Ali se mar take reči na Goriškem ne godé? Potem gospodje pač ne poznate svoje dežele. Ali so Vam prav večni plesi, pri katerih se mladina strahovito skvarja? Ali Vam je znano, kako nesrečno žganje gospodari, kako ljudstvo fizično in moralno uničuje, zlasti v goriških gorah, volilnem okraju dr. Gregorčiča?

Zoper te in take izrodke sta se borila »Novi čas« in dr. Breclj, pa naj sta to politikarja, kakršnakoli hočete; to Vas tudi nič ne briga. Tozadevno pisanje »Gorice« je ne le grdo, ampak tudi lažnivo. To lahko konstatiramo mi, ki smo goriško protialkoholno gibanje skrbno zasledovali. To gibanje se je držalo vedno v prav skromnih mejah. Posebe je še dr. Breclj zavzemal silno zmerno stališče, tako da se nam je zdel naravnost prelaksen. On je trdil, da je alkohol sam na sebi nedolžen; zlo da prihaja samo iz slabih, brezvestnih gostiln. Nikdo pa nikdar ni govoril naravnost zoper vino, nikdo vina, ampak le žganje imenoval strup. In čim manj se bo izpilo tega strupa, žganja, tem bolj se bo prodalo vino. Naše gibanje ne bo nikdar ljudstvu v škodo — pijančevanje pač! — treznost pa le v srečo in blagostanje. Kaj nasprotnega more trditi le, kdor našega gibanja prav nič ne pozna, ali kdor namenoma laže in slepari. Treznostno gibanje je za resnično blaginjo ljudstva vsaj tolike važnosti, kakor vsa politika.

Zato pa tako pisarenje odločno zavračamo. To tudi zaradi tega, ker je nevarnost, da nam utegne še te skromne početke treznostnega gibanja na Goriškem zatreti in gospodom, ki se temu potrebnemu a težkemu delu posvečujejo, veselje zagreniti in pogum vzeti.

List, ki se poslužuje takega orožja, se sam obsoja, da mu ni resno za blaginjo ljudstva.

Odbor protialkoholne zveze
»Sveta vojska«.

p **Knezoškofijski zavod v Gorici**, ki je pod vodstvom oo. Jezusove družbe avstrijske redovne pokrajine, otvoril za šolsko leto 1913-1914 pripravnik za gimnazijo. Snuje se tudi zasebna gimnazija, ki bo omogočevala enotno dobro vzgojo, koje prvi razred se odpre že najbrže jeseni 1914.

p **Železnica Gorica — Červinjan**. Ministrski predsednik grof Stürgkh je poslal poslancu dr. Bugatto s 1. dnevom julija datirano pismo, v katerem uradno zatrjuje, da je ministrstvo za železnice zasiguralo tudi za krajevno železnico Gorica—Červinjan potrebni denar. Pripominja pa se, da bo morala 10 odstotkov prispevati dežela, oziroma drugi interesenti.

p **Zgodba o prostovoljni mobilizaciji**. Brihtna glava je 27 let stari mehanik Emil Božič v Trstu v petek zve-

čer se je naenkrat pojavil v vojaški obleki precej pijan v kavarni »Nettuno«, kjer je začel »eksercirati«. Komandiral se je sam in sam vihtel svoj bajonet in grozil — najbrže za šalo — navzočim gostom. Ti so seveda poklicali policista, ki je divjega vojaka ukrotil in spravil v stražnico. Pri policiji so mu povedali, da pošljejo v vojašnico po patruljo. »Za božjo voljo, saj jaz nisem vojak«, je začel vpiti in rotiti komisarja aretirane. »Kaj pa ste?« ga je vprašal komisar, ki je mislil, da je vojak znorel. »Jaz sem mehanik, pišem se Emil Božič in stanujem na Belvederu št. 27.« — No, sedaj pa je bil komisar že uverjen, da ima norca pred seboj. Ko pa je aretirani začel pripovedovati, da ga je bil popoldne obiskal infanterist Stefan Blažković, katerega je lepo pogostil in napojil, se je začelo svitati tudi komisarju. Božič je pravil, da se ga je Blažković kmalu tako nalezl, da ni mogel nikamor več. Zato ga je slekel in spravil v svojo posteljo. Ker pa so sedaj tako burni časi, je mislil, da ne bi bilo krivo, če bi se prostovoljno »mobiliziral«. Oblekel je torej vojakovo uniformo in se šel z njo postavljat po mestu. »Ali bo Blažković gledal, ko ne najde svoje monture«, se je zakrohotal »mobilizirani« mehanik v svoji iznajdljivosti. — Sedaj se je pa seveda list obrnil. Patrulje niso pozvali, a Božič je moral takoj »demobilizirati« in čakati, da mu prinese od doma obleko, v kateri so ga kot civilista vtaknili v zapor.

p **Vojne ladje v Trstu**. V tržaški pristan sta pripluli v soboto bojna ladja »Vesta« in torpedovka »Salletit«.

p **Istrska osveta**. Že dolgo ni bilo čuti o nobenem slučaju v Istri običajnega maščevanja, ki obstoja v tem, da kdo svojemu sovražniku poreže vinske trte. To je najhujša kazna za nesrečnika, ker vino je ravno v Istri glavni pridelek bornega kmetovalca. Ene preteklih noči pa je bornemu kmetovalcu Preucu blizu Poreča nekdo porezal 30 trt in mu povzročil 1000 kron škode. A tokrat zločinec ni imel sreče. Dobili so ga in mu dokazali krivdo. Za take zverine bi bilo treba prav izdatne kazni, ki bi bila drugim v svarilo.

p **Igralnica v Gradežu**. Zdraviliščni komite v Gradežu zanika vest nekaterih tuzemskih listov, glasom katerih bi bila komisija zaprla »Casino des Etrangers«. Igralnica je torej še vedno — ali morda že zopet (?) — odprta in tuji lahko zopet izgubljajo svoj denar.

p **Varani lopovi**. V Trstu v ulici Stadion št. 12, kjer ima komisijska tvečka Andrej Schleimer svoje skladišče in pisarno, so v noči na soboto poskušali neznani lopovi svojo srečo. Vlomili so v pisarno in blagajno, a ta je bila prazna, ker ima Schleimer navado, da odda vsak večer gotovino banki. Radi neuspeha so bili neznanci tako jezni, da so pustili v pisarni svoje orodje in odšli praznih rok.

p **Italijansko paroplovstvo**. Letos je Italija precej izpopolnila svoje proge za paroplovstvo na Jadranskem morju. Do 10. julija namerava na novo urediti »Italijanska paroplovna družba«, ki ima svoj sedež v Rimu, otvoriti progo za promet s potniki iz Benetk v Trst in iz Jakina v Trst. Razen tega se namerava oživitviti progo za potnike iz Benetk v grško vodovje, Carigrad, donavska pristanišča ter v Malo Azijo na drugi strani. V Smirni bi se imela odcepiti postranska proga, ki bi oskrbovala promet za obrežjem Sirije, Egipta in Libije.

p **Šolsko ladjo okoli sveta**. Te dni so odpluli iz Trsta z ladjo »Oceania« avstroamerikanske paroplovne družbe abiturijenti tržaške pomorske akademije in absolventi abiturijentskega tečaja. Krenili so v Cadiz na Španjo, kjer se vkrajo v šolsko ladjo »Beethoven«, s katero se napotijo krog sveta. Vožnja, ki pojde v Montevideo, Južno Afriko, Avstralijo, Tih ocean in nazaj, ima namen usposobiti mlade pomorščake za praktično pomorsko službo.

p **Poizkušen vlom v blagajno električne železnice**. Radi poizkušene roparskega vloma v blagajno električne železnice na Opčinah, o katerem smo poročali, so zaprli tržaškega mehanika Alberta Pečenka. Dokazov za njegovo krivdo sicer nimajo, a sum je z indiciji podprt.

p **Nezgodbe ladij v tržaškem zalivu**. Zadnjih štirinajst dni se je dogodilo v tržaškem zalivu šest slučajev, da sta trčili dve pomorski vozili druga v drugo. V četrtak se je zopet zaletela v barko »Evelina« neka jadrnica iz Ne-retin. Nesreča, pri kateri sta bili občutno kaznovani obe vozili, se je zgodila na višini svetilnika.

p **Smrt božjastnika**. V Škodovski je utonil v pol metra globokem jarku

27 let stari grajski oskrbnik Peter Simončič iz Gorice. Moža je vrgla božjast, pa si ni mogel pomagati.

p **Reka in državna policija**. Reški mestni svet je za protest proti državni obmejni policiji in da da duška svoji jezi, sklenil, da ne sme nobena mestna oblast podpirati policije in ji niti v čem iti na roko. Odredili so tudi srditi mestni očetje, da se nobeden policist na konju ne sme prikazati v mestu. Obmejna policija slušuje sedaj samo v pristanu, a ne bo dolgo, da osreči vlada z njo vse reško ozemlje.

p **Železnice na Učko ne bo?** Na Učko goro so nameravali napraviti železnico z zobčastimi kolesi. Ker pa se upirajo načrtu posestniki, preko kojih zemljišč bi imela teči železnica, proge najbrže ne bo. To znači zaostanek za promet na istrski morski obali.

p **Vlom v blagajno električne železnice na Opčinah**. Vsled suma, da je skriv vloma na Opčinah, so aretirali mehanika Alberta Pečenka.

p **Paroplovna zveza z Albanijo**. Trgovinski minister je odredil, da ima paroplovna družba Ogrsko-hrvatska tako izpopolniti svojo progo, da bo že julija lahko redno prometovala z Albanijo. V to svrhu se vložijo dve brzi vožnji na teden iz Gruža v Valono, in sicer dovezuje na progo Reka—Kotor. Tako se bo dalo priti v 48 urah z Reke v Valono ali pa obratno.

Zahvala.

Za ljubezniva sočustvovanja med boleznijo moje sedaj zamrle ljubljene, nepozabne matere

Terezije Lisec

c. kr. poštarice v Borovnici

kakor tudi za krasne darovane vence in šopke in za številno udeležbo pri pogrebu od blizu in daleč izrekanjem vsem sorodnikom, prijateljem in znancem svojo najiskrenejšo zahvalo. Posebno se pa zahvaljujem slavnemu prostovoljnemu društvu v Borovnici za častno korporativno udeležbo pri pogrebu.

Ljubljana, 5. julija 1913.

2073

Geometer Lisec.

Ženitna ponudba.

Gospodična, stara 20 let, prav dobrih in poštenih staršev, z malim premoženjem, izobrazena v šivanju in gospodinjstvu, se želi v svrhu možitve seznaniti z mladeničem v starosti 25—30 let. Le resne ponudbe s sliko naj se pošljejo do 20. julija na upravništvo tega lista pod šifro »Vrtica 2071«.

2071

Hiša

srednje veličinske gostilno in vrtom, pri železnični liči, s staro postajo na Gorenjskem, se radi družinskih razmer takoj proda. — Naslov pove upravništvo »Slovenca« pod številko 2066. (Znamka za odgovor.)

2066

Mizarska delavnica

na Bledu, z različnimi najnovejšimi stroji, osem konjskih sil vodne moči, osem minut od postaje se pod ugodnimi pogoji proda ali da v najem.

Hiša

s 4 stanovanji, razgled na jezero, se ceno proda. Vsa pojasnila daje Ivan Rus, trgovec na Bledu.

2043

2 dobra ključavničarska pomočnika

za takojšnji nastop sprejme v trajno delo Jakob Preželj, inštalater in ključavn. mojster Novomesto. Priletni in taki, ki se razumejo na vodovodne naprave imajo prednost.

2072

Gostilničarji, pozor!

V najem se dá s 1. oktobrom t. l.

HOTEL AUSTRIA

v Slovenski Bistrici z opremljenimi sobami za tujce.

Ponudbe se naj naslovijo na Posojilnico v Slovenski Bistrici, katera daje vsa potrebna pojasnila.

2055

Sanatorium Emona v Ljubljani,

Komenskega ulica 4, Privatno zdravilišče za notranje in kirurške bolezni. — Porodnišnica. — Medicinalne kopeli. Lastnik in šef-zdravnik: Dr. Fr. Derganc, primar. I. klr. odd. dež. boln.

Kuharica

pridna in poštena, se sprejme takoj. Prednost ima taka z dežele. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 2036. (Znamka!) 2036

V sredini mesta, najraje v bližini sodišča ali frančiškanov se išče

manjši lokal za pisarno

in sicer za avgustov ali novembrov termin. Cenjene ponudbe na upravo lista pod št. 2048.

Gospodična

absolventinja trgovskega tečaja s hvalnim uspehom, katera je za tem službovala eno leto že v pisarni in za tem dve leti zopet izostala, se da zaradi družinskih razmer

2021

želi zopet v službo

v dobro hišo tudi proti nizki plači in sicer v pisarno, v kateri bi službovanje ne bilo prenaporno, četudi bi imela od začetka samo za stanovanje in hrano. — Cenjena pisma naj se pošiljajo pod: »Vestna 2021« na upravništvo »Slovenca«.

Za dobro

gospodinjo in kuharico

se išče mesta v kakem župnišču bodisi v mestu ali na deželi. — Več se izve v prodajalni kat. tisk. društva prej H. Ničman v Ljubljani.

2015

Proda se nekaj preproste še malo rabljene

sobne oprave in kuhinjske posode.

Poižve se v Gosposki ulici št. 4 pri hišnici.

2028

Kompanjon

se išče za zelo dobro idočo komisijsko trgovino. Obširne ponudbe pod »Kompanjon 1917« na upravo lista.

2067

Za osebno in tovarno avtomobilno zvezo Novomesto—St. Jernej—Kostanjevica—Krško se iščejo soudeležniki. Vprašanja pod: »Avtomobilna zveza 1916« na upravo lista.

2068

Trgovci!!

Poravnave izven konkurza ali v istem se izvedo najhitreje. Informacije diskretno in zastoj. Ponudbe pod šifro »Dunaj 1918« na upravo lista.

Razglas.

Odda se

kleparsko delo

pri podružnicah sv. Neže, sv. Marjete in sv. Petra na Raki.

Pojasnila in načrti se dobe pri župnem uradu pri Raki.

2052

Stenografa ali stenografinja

večja slovenske in nemške stenografije in pisanja na stroj sprejme pisarna advokata dr. Josipa Wilfana v Trstu.

2069

Izpred sodišča.

POROTNA OBRAVNAVA PROTI
OKRAJNEMU ŠOLSKEMU NADZOR-
NIKU FINŽGARJU IN URADNIKU
OKRAJNEGA ŠOLSKEGA SVETA RO-
SINI V GORICI.

Šesti dan.

Gorica, 5. julija 1913.

Izvedenec Hrovatin izvaja v dvaurnem govoru, kako slabo se je uradovalo na okr. šolskem svetu in kako pomanjkljive so bile računске knjige.

Glavna knjiga pri okr. šol. svetu ni bila v redu, posebno radi tega, ker se je vpisovalo v njo včasih eno leto pozneje. Vpisovalo se je brez posebne pozornosti. Če so se kupila učila, se je vpisalo to svoto pod razne stroške; če se je najelo posojilo na »Montu«, se je to vpisalo med razne dohodke. Dnevnik se ni pisal točno, ker je včasih cela stran pisana pod istim datumom. V glavni knjigi ni nikjer pisave g. Finžgarja.

Računski sklep je bil brez vsakega pomena, ker je vseboval samo dohodke in stroške kar v mesečnih izkazih davkarje. Iz računskega sklepa ni bilo razvidno denarno stanje okr. šol. sveta. Na okr. šol. svetu niso niti vedeli, koliko dolga je. Če smo po tem vprašali, se nam je odgovorilo, da se to lahko izve pri »Montu« in drugih posojilnicah, kjer dolguje okr. šol. svet. Inventarja ni bilo, tako da tudi niso vedeli, koliko je natančno premoženje okr. šol. sveta. Koliko so znašale plače posameznih učiteljev, se ni moglo vedeti iz dotičnih knjig na okr. šol. svetu. Ako smo vprašali, kako vedo, če je kateri učitelj definitivno ali ne, se nam je odgovorilo, da iz davčnih izkazov. Če plačuje pokojnino, je definitivno, če ne, je provizeričen. Učiteljski kataster je bil zelo pomanjkljiv.

Proračuni so se delali bolj površno. Pogledalo se ni, koliko se je dalo pod naslovom, ki je v proračunu, že prejšnje leto.

Drž. pravdnik: Kdo je imel faktično opraviti z računskimi zadevami?

Izvedenec: Rozina.

Drž. pravdnik: Je Rozina samo vpisaval?

Izvedenec: Pisal je tudi nakaznice, toda ne podpisaval.

Drž. pravdnik: Je bila dolžnost Rozine pri nakazilih na okr. šol. svet preiskovati kam je šla dotična svota?

Izvedenec: Ne.

Drž. pravdnik: Tiste nakaznice, pri katerih je Rozina falzificiral podpise, so bile na razpolago revizorjem?

Izvedenec: Tiste da, ker so prišle iz davkarje.

Dr. Franko: Je mogoče, da so falzificirane pobotnice strank izginile iz aktov?

Izvedenec: Seveda.

Drž. pravdnik: Za to ni treba izvedenca.

Dr. Franko: So v mesečnih izkazih kake opazke?

Izvedenec: Da, namreč pod katere naslove naj se vpišejo posamezne postavke.

Dr. Franko: Ste dobili kak nalog, pregledati račune iz prejšnjih časov, ko ni bilo še Finžgarja?

Izvedenec: Mi smo dobili nalog pregledati knjige od leta 1900 naprej.

Rozina: Jaz sem delal opazke v glavni knjigi šele takrat, ko sem delal račune, da sem lahko dal drugim prepisovati.

Predsednik: Bomo poslušali drugega izvedenca.

Drž. pravdnik: Ni potreba, saj pove ravno isto.

Izvedenec: Saj sva delala sporazumno.

Izvedenec Furlani potrdi, kar je povedal izvedenec Hrovatin.

Prečitajo se pohvalni dekreti, kateri so bili naslovljeni na Finžgarja ob priliki njegovega imenovanja za okr. šol. nadzornika, imenovanja dr. Pavlina okr. šolskim nadzornikom, odlok, s katerim mu je bil podeljen viteški križec Franc Jožefovega reda in drugi.

Dr. Franko: Predlagam, da se prečita prva izpoved Rozine pred preiskovalnim sodnikom. Dalje, da se zaslišata dve priči, ki ste se javili danes, da izpoveste, da so se delale tudi iz drugih pobotnic in ne samo iz učiteljskih kuverte ter da so bile med temi tudi pobotnice za visoke svote.

Drž. pravdnik: Jaz se temu predlogu ne protivim. Sicer je pa to brez pomena, saj smo tudi slišali, da je imel Finžgar doma en ček.

Sodni dvor je ugodil predlogu.

Zapisnik K. Rozine pred preiskovalnim sodnikom 12. aprila 1913: Pripravljen sem priznati vse, kar sem zakrivil. Prvo sem si prilastil 1000 K leta 1902, pozneje vedno več in največ v zadnjih štirih letih. Do tega so me privedle družinske razmere in mala plača. Rozina je pobegnil iz Gorice v Trst. Vrnil se je, ko je slišal, da je Finžgar aretiran. On je bil prepričan, da je Finžgar nedolžen in ni hotel, da bi Finžgar po krivici trpel.

Rozina: Takrat sem res tako mislil, edino glede 4500 K iz Rihemberga za staro šolo sem imel sum. Ko so mi pa

predložili nakaznice in pobotnice, katere je izpolnil Finžgar sam, nisem mogel te krivde prevzeti nase, ker tega denarja nisem pridržal.

Finžgar: Jaz sem denar izročil Rozini, drugo sem že večkrat povedal.

Fran Merljak, učitelj v Batujah, izjavi kot priča, da je prejel okrog štiri mesce kuverte, katere so bile napravljene iz pobotnic in nakaznic na davkarje. Bivši župan v Gojocah, Cigoj, je videl tudi neko pobotnico ranjkega Lozarja za večjo svoto.

Dr. Gabršček: Tiste spise ste dobili od okrajnega glavarstva?

Merljak: Da.

Jožef Kerkoč iz Gojoc, občinski sluga, izpove kot priča, da je videl pobotnico pokojnega Lozarja in za neko ograjo.

Predsednik: Izvedenci so res izjavili, da manjkajo nekatere pobotnice za svote, katere je prejemal pokojni Lozar.

Drž. pravdnik: Jaz sem proti temu, da bi se napravljale kuverte iz pobotnic napravljale Rozini. Jaz prinesem drugi dokaz, da je Finžgar pozabil neko prošnjo predlagati v seji okr. šolskega sveta.

Učiteljica Lavrenčič je prosila za službo v tukajšnjem šolskem okraju. Nadučitelj Lavrenčič je Finžgarju dan pred sejo to prošnjo izrecno priporočil, in vendar ta prošnja v seji ni bila predlagana. Zato predlagam, da se pozoveta kot prič navzoča nadučitelja Lavrenčič in Križman, ki je bil tudi član okr. šolskega sveta in ki se je tudi pritoževal o slabem knjigovodstvu.

Finžgar: To je povsem brez pomena. Spominjam se, da je bilo tisto leto veliko prošelj in zato se ni moglo na to prošnjo ozirati, posebno ker so iz iste družine bile namenečene že štiri učne moči v tem okraju. Radi tega se je gojila od strani Lavrenčičeve družine nasproti meni neka jeza.

Predlogu drž. pravdnika se ugodim.

Nadučitelj Križman izpove, da se spominja, da je vprašal pri seji, ko se je navedlo učiteljsko, Finžgarja, če je tudi prošnja gospodične Pavline Lavrenčič vložena. Finžgar je odgovoril, da prošnje ni. Prošnje ni videl, ampak oče mu je povedal, da so prošnjo vložili. Ne vé, ali je prinesel nadzornik k seji vse prošnje ali samo tiste, ki pridejo v poštev. Ne more si misliti, da je hotel Finžgar to prošnjo nalašč utajiti, ker je bil družini Lavrenčič naklonjen. — Vprašal je večkrat Rozino kake podatke in izprevidel, da knjige niso bile v redu, enkrat je opomnil Rozini, da bi bilo dobro, če bi se uvedel čekovni promet in vpeljale druge knjige. Rozina se je temu nekoliko protivil, češ, da bi bilo s tem veliko več dela. Jaz sem ta predlog pri seji res stavil, toda ta predlog ni bil sprejet.

Finžgar: Ali je prošnja še na okr. šol. svetu?

Križan: Da, le priloge so se vrnilo.

Dr. Gabršček: Kako, da niste pri seji s svojim predlogom prodrli?

Križman: Kolikokrat imate vi dobre misli, pa ne morete z njimi prodreti.

Sodni dvor se umakne, da sestavi vprašanja.

Porotnikom se stavijo štiri glavna vprašanja, in sicer dve glede Finžgarja in dve glede Rozine.

Prvo glavno vprašanje: Je li France Finžgar kriv, da je od leta 1905. do 31. julija 1912. kot c. kr. okr. šolski nadzornik, torej kot državni uradnik, zaupano mu oblast v namenu okr. šolskega svetu škodo storil, na ta način zlorabil, da je pri davkarji v Gorici sebi ali okr. šolskemu svetu spodaj označene svote nakazal, dotične pobotnice spisal in podpisal ter dvignjene zneske okr. šol. svetu odtegnil ter s tem zakrivil hudodelstvo zlorabe uradne oblasti po § 101 k. z.

Pod tem vprašanjem je navedenih 46 točk v skupnih zneskih za gradbe novih šol 22.347 K 60 vin., za poprave 6018 K 20 vin., za učne pripomočke 331 K, za posojila 3345 K, za naročnine listov in tiskovin 768 K 86 vin. Skupaj 33.360 K 66 vin.

Drugo glavno vprašanje: Je li F. Finžgar kriv, da je spodaj označene zneske, ki so mu bili zaupani vsled njegovega javnega urada, pridržal ter s tem zakrivil hudodelstvo uradnega poneverjenja v zmislu § 182. k. z. Pod tem vprašanjem so označene tri točke v skupnem znesku 5968 K 78 vin.

Glede Rozine:

Prvo glavno vprašanje: Je li Rozina kriv, da je izdal davkarji v Gorici neopravičena nakazila ter na njih nadzornikov podpis ponaredil, da je nato sestavljal pobotnice ter na njih ponaredil podpis strank, katerim je denar neopravičeno nakazal in vse zneske na davkarji dvignil ter pridržal. Da je torej na ta način ponaredil javne listine, naredil kriva privatna pisma in s tem zakrivil hudodelstvo goljufije po §§ 197., 199. a, 201. a, 203. k. z. Navedenih je 38 točk v skupnih zneskih za gradbe novih šol 5082 K 80 vin., poprave 14.977 K 4 vin., učne pripomočke 530 K 42 vin., posojila 1066 K 6 vin., naročnine listov in tiskovin 1106 K, šolsko opravilo 825 K, razne naslove 21 K. Skupaj 23.608 K 42 vin.

Drugo glavno vprašanje: Je li K. Rozina kriv, da si je dne 30. avgusta 1912 v

Gorici pridržal znesek 500 K, ki mu je bil zaupan po njegovem javnem uradu, ter na ta način zakrivil hudodelstvo uradnega poneverjenja po § 181. k. z.

Popoldne se začne razprava ob pol 2. uri.

Drž. pravdnik poudarja v svojem dveurnem govoru, da zastopa z ogorčenjem današnjo obtožnico, ker sedita na obtožni klopi moža uradnika, katerima je zaupala država in ljudstvo, posebno Finžgar, ki je bil odlikovan od Nj. Veličanstva. Oškodovala nista države ali bogatinov, ampak šolo, ki je namenjena ljudski vzgoji. Zavrača Finžgarjevo trditev, da bi ga tako zapuščal spomin, ker se je še med razpravo spominjal čisto brezpomembnih reči. Tudi ni mogoče, da bi si Rozina pridržal vse zneske, radi katerih je obtožen Finžgar, kar se lahko razvidi posebno iz onih treh slučajev, ki so se dogodili med 12. in 29. julijem 1911, ko je bil Rozina na dopustu v Toplicah. Posebno poudarja nered, ki je vladal na okr. šol. svetu in katerega je v veliki meri kriv Finžgar, ker je Rozini preveč zaupal. Finžgarju je došlo veliko pohvalnih dekretov, toda zaslužil jih ni že radi nereda v njegovem uradu. Če bi dotične osebe vedele za ta nered, bi mu ne pošiljale takih pohval. Omenja, kako je izvrševal malverzacije Finžgar in kako Rozina, dalje, da se bodo morale povišati šolske doklade radi slabega gospodarstva na okr. šolskem svetu od 96% na 150%.

Rozina se je smatral primoranegega poneverjati, ker je imel majhno plačo. Toda v zadnjih letih, ko bi mu njegova plača lahko zadostovala, je največ poneverjal. Sicer pa je ves ta denar lahko mišljeno zapravil, njegova družina pa je trpela pomanjkanje. To je za Rozino najbolj obteževalno. Navaja nekatere markantnejše slučaje, iz katerih je posebno razvidno, da je Finžgar kriv. Finžgar je imel res precejšnjo plačo 8000 K, katera bi mu lahko zadostovala, toda v mestu tisočak kmalu izgine in Finžgarjeva družina ni tako skromno živela, kakor je trdil Finžgar.

Dr. Franko: Rozina si ne more želeli boljšega zagovornika kakor je državni pravdnik. Ta je govoril Rozini le v prilog, obteževal je samo Finžgarja. Trimesečni preiskovalni zapor je zelo vplival na Finžgarja, da ta večkrat ni dajal jasnih odgovorov. Drž. pravdnik je poudarjal, da se po-

višajo šolske doklade na 150%. To pa ni res, to bode morala plačati država. (O tej svoji trditvi gosp. dr. Franko gotovo zelo dvomi.) Na okr. šol. svetu je bil res velik nered, toda le v denarnih zadevah, in te je vodil Rozina. V didaktično-pedagoških zadevah, ki so spadale v Finžgarjev delokrog, je vladal vedno popolen red. Saj je veljal Finžgar za enega najboljših šolskih nadzornikov, kar dokazujejo posebno pohvalni dekreti od raznih strani ob priliki njegove poslovitve iz okr. šol. sveta in njegovo odlikovanje. Finžgarja je postavila na obtožno klop tista državna oblast, ki je sama zakrivila nerednosti na okr. šolskem svetu. Šoli je postavila nadzornika, uradovanja na okr. šolskem svetu pa sama ni nadzorovala. Rozina res priznava, toda samo to, česar ne more tajiti. Dejanja, katera se pripisujejo Finžgarju, je najbrže sam izvršil, toda v zaporu se je skesal in zato noče priznati tudi teh dejanj. Apelira na porotnike, naj bodo pravični in usmiljeni posebno do Finžgarjeve družine.

Dr. Gabršček: Porotniki naj razišodijo, je li Rozina kriv dejanj, katere priznava, ali tudi onih, ki se pripisujejo Finžgarju. Teh on ni zakrivil. Povzdiguje njegov značaj, bil je tako pošten, da se je prostovoljno javil, ker ni hotel, da bi Finžgar po krivici trpel. Rozina je poneverjal, ker s svojo pičlo plačo ni mogel izhajati. Pijančevati in zapravljati je začel šele v zadnjih letih, ker ga je pekla vest. Če porotniki že priznajo Rozino krivim, naj ne čez 2000 kron, ker bi bila v nasprotnem slučaju kazen veliko večja.

Predsednik resumira glavne podatke in ugotovitve dolgotrajne razprave.

Porotniki izrečejo po enournem posvetovanju sledeči pravorek: Finžgar: prvo glavno vprašanje 12 ne; drugo glavno vprašanje 8 ne, 4 da. — Rozina: prvo glavno vprašanje 10 ne, 2 da; drugo glavno vprašanje 4 ne, 8 da.

Vsled tega pravoreka je sodni dvor izrekel oprostilno razišodbo za profesorja Finžgarja; Karola Rozino pa obsodil na osem mesecev težke ječe. Preiskovalni zapor se mu vteje.

Po dvorani se čujejo nekateri živoklici, na kar predsednik opozori občinstvo, naj se vede dostojno.

Konec ob 9. uri zvečer.

PRIPOROČA SE: MANUFAKTURNA TRGOVINA ZAHTEVAJTE VZORCE!

FRANC SOUVAN SIN :: LJUBLJANA

PRIZNANO DOBRO BLAGO! MESTNI TRG 22

NIZKE CENE! SOLIDNA POSTREŽBA!

Christofov učni zavod v Ljubljani

upisuje ves mesec julij in september 1913 vsak dan od 12. do 3. ure popoldne v Sodni ulici št. 2, I. nadstropje. 2013

Ne glede na vrednost blaga

dajem slamnike od zadnje sezije, ki so prej stali K 4-6. za — 60 K panama slamnike " " " " " 12-14 " 6- " damske domače obleke " " " " " 13-16 " 7- " bele obleke zadnje novosti " " " " " 40-50 " 14- " prašne plašče " " " " " 18-20 " 10- "

Dalje največja zaloga pralnih oblek za gospode in otroke po najnižjih cenah.

Angleško skladišče oblek

O. Bernatovič, Ljubljana, Mestni trg števil. 5.

Proda se veleposestvo

zapisano v deželni deski Krupa, pošta Gradac, okraj Metlika, na Kranjskem v izmeri 300 oralov; od teh je okoli 132 oralov izbornega polja in logov, 168 oralov 20—80 let starega gozda, vse v enem kompleksu okoli grada. Višina nad morjem 130—150 m. Podnebje toplo, želez. postaja Gradac in železnica že grajena, 10 minut oddaljena. Iz gozdov, če se posekajo, se napravijo zelo rodovita polja, loke in vinogradi. Grad s 36 prostori v I. nadstropju, z mlinom pod gradom na 5 tečajev, vodna sila za veliko žago. Cena z vsem fundusom inštruktom K 250.000. Proda se tam tudi zelo donosna opekarna za K 15.000. Ponudbe na **Pozemkova banki v Pragi (Češko)** 2009 (6)

Anton Petek slikarski mojster **Ljubljana**

Sv. Petra cesta 38 se priporoča slavnemu občinstvu za razna slikarska dela ter prečastiti duhovščini za izvršitev cerkvenih del itd. Na zahtevo izvršim vzorce brezplačno, ako se mi žele poveri.

2004